

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1876

[ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΡΜ. ΦΡ. 8.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον της Έστιας: Όδος Σταδίου, 6.

1876.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ἘΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος

Ενδρομή Ιταλίας Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20 — Αἱ ἀνθροπικαὶ ἔργ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἰακ. 1876
Ἔτος καὶ ἡμέρα ἐκτίθηται — Τυτὴ πρωγ. φύλλον λ. 80 — Γραφ. τῆς ἀποθήκης: Ὁδ. Λαδοῦ, 8.

18 Ἰουλίου 1876

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ ΜΑΚΚΙ

Ἡρόλογος.

Ἐκτὸς σπανίων τινῶν ἐξαιρέσεων, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐργάζονται, οἱ μὲν διανοητικῶς, οἱ δὲ διὰ τῶν χειρῶν, πᾶσα δὲ χρήσιμος ἐργασία ἀξίζει καὶ λαμβάνει ἀντιμισθίαν.

Τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας ἀλλάσσονται καὶ φθάνουν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὸν καταναλωτήν. Ὁ προορισμὸς τῶν προϊόντων εἶναι ἡ κατανώλιωσις.

Ἐργάζεται τις λοιπὸν διὰ τὴν ζῆ, καὶ δύναιται τις ἴσως νὰ εἴπῃ, ὅτι ζῆ διὰ τὴν ἐργάζεται.

Ἡ ἐργασία καὶ τὰ προϊόντα αὐτῆς ἔδωκαν ἀφορμὴν διαφόρων σπουδῶν εἰς τοὺς οικονομολόγους, αἵτινες εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνουν γνωσταί.

Αἱ σπουδαὶ αὗται περιελήφθησαν εἰς τὰς ἐπομένους σελίδας. Ὁ συγγραφεὺς προσεπάθησε νὰ τὰς καταστήσῃ σαφεῖς καὶ εὐλήπτους διὰ τοὺς νέους καὶ δι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ παιδιά.

Οἱ νέοι μανθάνουσι πῶς πρέπει νὰ ἐργάζονται. Ἀφοῦ ὑποχρεοῦνται νὰ ἐργάζονται διὰ τὴν πορίζονται τὰ πρὸς τὴν ζῆ, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ γνωρίζωσι τοὺς νόμους τῆς ἐργασίας, οἵτινες εἶναι οἱ νόμοι τῆς παραγωγῆς· πρέπει προσέτι νὰ γνωρίζωσι τὴν ὁδὸν, ἣν τὰ προϊόντα διατρέχουσιν ἀπὸ τοῦ παραγωγέως μέχρι τοῦ καταναλωτοῦ.

Ἀφοῦ ἀναγνώσωσι καὶ μελετήσωσι τὸ βιβλίον τοῦτο, θὰ ἀποκτήσωσι τὰς περὶ τῶν πραγμάτων τούτων θεμελιώδεις γνώσεις, μὲ τὴν ἡλικίαν δὲ θὰ ἐμβαθύνωσι περισσότερο.

Θὰ ἀποκτήσωσιν ὀρθὰς ἰδέας, ὁποίας ἡ πείρα

1. Ὁ κ. Μαυρίκιος Μάκκι Maurice Block εἶναι ἐκ τῶν λίαν διακεκριμένων Γάλλων οικονομολόγων. Ἀνήκει εἰς τὴν ἐλευθέραν σχολὴν ἐκτὸς δὲ τῶν πολλῶν καὶ ποιητῶν Ἑλλῶν προτερημάτων τοῦ γνωρίζει καὶ τὰς κυριώτερας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, δι' ὧν οὐ μόνον παρακολουθεῖ τὰς προόδους τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας παρὰ τοὺς ἄλλοις ἔθνεσιν, ἀλλὰ καὶ γνωστοποιεῖ αὐτὰς εἰς τὴν Γαλλίαν. Καὶ τοι νέοι, ἰδημοσίευσεν οὐκ ὀλίγα συγγράμματα, ὧν τὰ κυριώτερα εἰσι τὰ ἑξῆς: Dictionnaire général de la politique, Dictionnaire de l'Administration française, Statistique de la France, L'Europe politique et sociale, πολλοὺς τόμους; τοῦ Annuaire de l'Economie politique καὶ σωρεῖαν ἄρθρων εἰς πολλὰ περιοδικὰ καὶ μάλιστα εἰς τὸ Journal des Économistes. Ἀπαντᾷ τὰ ἔργα τοῦ οικονομολόγου τούτου διακρίνοντα ὄχι μόνον διὰ τὴν γαλακτικὴν αὐτῶν σαφήνειαν καὶ τῆσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν βαθύνοιαν καὶ πρακτικότητα, μάλιστα δὲ δι' ἀκαταμάχητόν τινα μέθοδον λογικῆς συζητήσεως, γινόμενης, οὕτως εἰπὼν, μεταξὺ τοῦ ἀνεγνώστου καὶ τοῦ συγγραφέως, καὶ δι' ἧς ἐκλείπει πᾶσα ἀντίρρησης καὶ ἀμφισβησία.

A. B.

τὰς ἀπεταμίσεις· δι' αὐτῶν δὲ θὰ ἐγνωθήσονται τὰ λάθη ἅτινα οἱ ἀμαθεῖς διαδίδουσι. θὰ κατανοῶσι καλλίτερον τὰς πράξεις τῶν, καὶ θὰ ἐπιμῶσιν ἐπίσης καλλίτερον τὰς συνεπείας αὐτῶν, καὶ ἐὰν ἠξέωρωσι νὰ χρησιμοποιῶσι τὰς οἰκονομικὰς τῶν γνώσεις, θὰ μείνωσιν εὐχαριστημένοι, διότι θὰ γείνωσιν ἐργατικοὶ καὶ οἰκονόμοι.

Ἡ ἐργασία καὶ ἡ οἰκονομία θὰ τοὺς εὐκολύνωσιν εἰς τὴν ἐξάσκησιν πολλῶν ἄλλων ἀρετῶν.

Ἡ χρῆσις καὶ ἡ ἀξία.

Ὁ Ἰωάννης μετὰ τὴν εἰς τὸ χωρίον ἐπιστροφὴν του δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ ὅτι εἶδε νὰ πωλοῦν ὕδωρ εἰς Παρισίους.

Οἱ φίλοι του δὲν ἤθελαν νὰ τὸν πιστεύσουσιν· «Εἶναι ἀδύνατον, ἔλεγον· τὸ ὕδωρ δὲν στοιχίζει τίποτε.»

Ὁ Λεωνίδας, ὁ εὐπαιδευτότερος πάντων, προσέθετε μὲ σπουδαῖον ὕψος· «Τὰ γεώμηλα, τὸ σιτάρι, τὰ βόδια, τὰ ἄροτρα καὶ τὰ ὑποδήματα ἀγοράζονται, ὄχι ὅμως καὶ τὸ ὕδωρ! Τὸ παίρνει κανεὶς ἀπὸ τῆς βρύσας ἢ τὸ βγάζει ἀπὸ τὸ πηγάδι.»

Καὶ ὅλοι οἱ φίλοι ἐπεριέβλυν τὸν Ἰωάννην.

Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης ἐπέμεινε. «Τὸ ὕδωρ, ἔλεγε, ἦτον ἐντὸς μεγάλου βαρελοῦ καὶ τὸ βαρὸν εἰς ἐν μεγάλῳ κάρρον συρόμενον ὑφ' ἐνὸς ἴππου· ἀνθρώπος τις δὲ ἐγέμιξε δύο μεγάλους κἀδους καὶ τοὺς ἐπωλοῦσε 20 λεπτά.»

Τὸ ζήτημα καθυπεβλήθη εἰς τὸν διδάσκαλον.

— Ὁ Ἰωάννης ἔχει δικαίον, εἶπεν ὁ διδάσκαλος.

Οἱ φίλοι ἔμειναν ἐκθαμβοί.

— Ἀκούσατέ με, τέκνα μου, ἐπανέλαβεν ὁ διδάσκαλος· ἠμπορεῖτε νὰ κάμτε χωρὶς ὕδωρ;

— Ὁχι, ὄχι! ἔκραξαν πανταχόθεν.

— Εἶναι λοιπὸν χρήσιμον, ἀναπόφευκτον μάλιστα. Ἀλλὰ διατί δὲν τ' ἀγοράζετε;

— Διότι τὸ ἔχομεν χάρισμα, λέγει ὁ Φίλιππος, ἔτοιμος πάντοτε εἰς τὰς ἀπαντήσεις.

— Ἀληθῶς, ἀπήντησεν ὁ διδάσκαλος. Ἄλλ' ἐὰν δὲν τὸ εἴχετε χάρισμα, θὰ τὸ ἐπληρώνατε. Καλὰ, ἐλέπετε ὅτι μέγας ποταμὸς διασχίζει τοὺς Παρισίους, ὅλος ὁ κόσμος ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ, καὶ ὅμως πληρῶνουν τὸν ὑδροφόρον. Πράγματι ὅμως, πληρῶνουν τὸ ὕδωρ.

— Τὸν ὑδροφόρον, ἀνέκραξεν ὁ Φίλιππος;

— Ἀληθῶς, τὸν ὑδροφόρον, ἢ μᾶλλον τὴν ἐργ-

γασίαν του· διὰ τὸν κόπον του καὶ τὸν καιρὸν ποῦ ἐξώδευσε διὰ τὰ φέρη τὸ ὕδωρ τοῦ δίδου 20 λεπτά. Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ υπάγωμεν εἰς Παισιούς διὰ τὰ ἴδιωμεν νὰ πληρῶνον τὸ νερὸν, ἀφοῦ τὸ πληρῶνον ἐδῶ, εἰς τὸ χωρίον μας, ἂν καὶ ἔχομεν ἕνα μικρὸν ποταμὸν.

Ὁ διδάσκαλος ὤμιλε μὲ πολλὴ σοβαρὸν ὕφος καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκληφθοῦν οἱ λόγοι του ὡς ἀστειλότης. Ὡστε οἱ παῖδες ἠτένιζον πρὸς ἀλλήλους σιωπηλῶς.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἠρώτησε:—Ἀπὸ ποῦ λαμβάνετε τὸ ὕδωρ;

Πολλοὶ συγχρόνως:—Ἀπὸ τὸ φρέαρ.

—Τὸ φρέαρ γίνεται μόνον του;

—Τὸ ἠνοιξαν, εἶπεν ὁ ἰωάννης· τὸ φρέαρ μας ἐστοίχισεν 100 δραχμάς.

—Καλά! ἐὰν τὸ φρέαρ ἐστοίχισεν 100 δρ., καὶ ἐὰν διαρκῆσῃ 20 ἔτη, τὸ ὕδωρ πόσον στοιχίζει;

Πολλοί:—Τὸ 20 εἰς τὸ 100 ἢ φορές· ἢ δρ. τὸν χρόνον.

—Καὶ δὲν λογαριάζομεν οὔτε τὰ σχοινία, οὔτε τοὺς κάδους.

—Τὰ πράγματα διὰ τὰ ὁποῖα πληρῶνει τις, δηλ. ποῦ ἀγοράζει, εἶπεν ὁ διδάσκαλος τελευτῶν, ἔχουν ἀξίαν· διὰ τοῦτο ἐρωτῶμεν πόσον ἔχει τὸ δεῖμα πρᾶγμα, ἢ ποῖα εἶναι ἡ ἀξία του. Τὰ πράγματα ὅμως τὰ ὁποῖα ἔχει τις χάρισμα, ὡς τὸν ἄερα, τὴν βροχὴν, τὰς ἀστίνιας τοῦ ἡλίου, εἶναι χρήσιμα, χωρὶς νὰ ἔχουν ἀξίαν.

Ἐπειτα συνέχισεν.

A. ΒΕΡΝΑΡΑΚΗΣ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΦΑΡΑΔΑΙΗ¹

ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

Τὸ κηρίον.—Ἡ φύσις, λίτις, σχῆμα, ἐκνευσις, λάμψις αὐτῆς.

Εἰς τὰς συνδιαλέξεις μου ταύτας ὁ σκοπός μου εἶναι νὰ σᾶς διηγηθῶ τὴν χημικὴν ἱστορίαν ἐνὸς κηρίου. Ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ καὶ ὅα σᾶς ἀρέσῃ καὶ ὅα σᾶς διδάξῃ πολλὰ, διότι συνδέεται διαφοροτρόπως μὲ τὰ ὄλων τῶν κλάδων τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Εἰς τὰ φαινόμενα ὅσα παρουσιάζει ἐν μόνον κηρίον ἀπαντῶνται ὅλοι οἱ νόμοι ὅσοι διέπουν τὸν ἡμέτερον κόσμον.

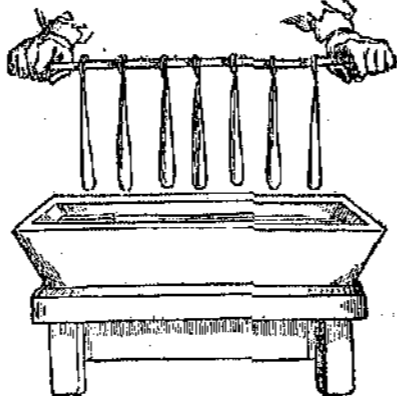
Πρὶν ἀρχίσω, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι

1. Φαραδαίης, ὁ ἐπιστημώτερος τῶν συγχρόνων φυσιοφῶν, εἶναι Ἄγγλος τὴν πατρίδα, γεννηθεὶς κατὰ τὰ 1791. Ἦτον ἐργάτης εἰς βιβλιοδετεῖον, ὅτε ἤκουσε τὰ μαθήματα τοῦ περιφήμου Ἰμρὸς Δαίδη, καὶ ἔγενεν ὁπαδὸς καὶ ἀξιό διαδόχος αὐτοῦ. Ἔγραψε πολλὰ περὶ χημείας καὶ φυσικῆς, καὶ ἠσχολήθη ἰδιαιτῶς εἰς τὰ ζητήματα τοῦ μηχανισμοῦ καὶ τοῦ ηλεκτρισμοῦ, εἰς τὰ τῶν ὀπτικῶν δέλων, καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ ἀερόφωνου, μὲ ὃς σέξιον ἔχουσι κατὰ μέρος, καὶ αἱ παροῦσαι δημοτικαὶ αὐτοῦ συνδιαλέξεις. Ἦν πολλὰ ἔτη διετέλει καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς ἐν Κανταβριτζ, ὅπου καὶ ἐτελεύτησε. Λ. Π. Π.

τὸ ἀντικείμενον μὲν εἶναι εὐρὺ, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ τὸ ἐξακριβώσωμεν, καὶ νὰ τὸ πραγματευθῶ σπουδαίως καὶ φιλοσοφικῶς· καὶ ὅμως οἱ λόγοι μου δὲν ὄ ἀποτείνονται εἰς τοὺς μᾶλλον ἠλιμιωμένους μεταξὺ ὑμῶν, καὶ, ἂν μ' ἐπιτρέπητέ, ὅα σᾶς ὁμιλήσω ὡς ἂν δὲν ἤμην πρεσβύτερός σας. Ἡξεύρω ἦτι ὅα ἐκδοθῶν αὐταί μου αἱ ἀγορεύσεις· ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ μ' ἐμποδίσῃ νὰ ὁμιλήσω γλώσσαν ἀπλήν, θέλων νὰ γίνω καταληπτὸς εἰς τοὺς νέους μαθητὰς καὶ τὰς μαθητριάς, καὶ φανταζόμενος ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὅτι εἶμαι εἰς ἐξ αὐτῶν, καὶ οὐχὶ ὁ διδάσκαλός των.

Ἀφ' οὗ περὶ τοῦτου συνενόηθημεν, τώρα, φίλτατοι, ὅα σᾶς ἐξηγήσω ποῖα εἶναι τὰ συστατικά τοῦ κηρίου. Ἴδου, ἐδῶ ἔχω τινὰ τεμάχια ξύλων, κλαδία δένδρων τινῶν ἐχόντων τὴν ἰδιότητα εὐκόλως νὰ φλογίζονται. Ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο, τὸ λεγόμενον κηρῶφυλον, παράδοξον οὐσίαν εὐρισκομένην ἐντὸς τοῦ κανσορώματος, ἢ τῶν κωσίμων γαιῶν τῆς Ἰρλανδίας. Εἶναι ξύλον ξηρὸν, στερεὸν, ἀξιδόλον, πολὺ δυνατὸν καὶ ἀντέχον, ἀλλὰ συγχρόνως τῶσον εὐφλόγιζον, ὥστε, ὅπου εὐρίσκεται, κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτοῦ λαμπάδας, διότι καλεῖται καὶ φωτίζει ἀπαρτλάτως ὡς τὰ κηρία.

Ἀλλ' ὅς ἴδωμεν τὰ συνήθη κηρία, ὅσα πωλοῦνται διὰ τοῦ ἐμπορίου. Ἴδου, αὐτὰ εἶναι τὰ βαπτὰ κηρία. Τὰ ὀνομάζω δὲ οὕτω διὰ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς των. Δέματα κλωστῶν διπλοῦμένων σχηματίζουσι εἰς τὸ μέρος ὅπου διπλοῦνται ὀηλεῖαν· δι' αὐτῆς διαπερᾶται μίαν βᾶ-

Σχ. 1.

ἔδος, καὶ ἔπειτα αἱ κλωσταὶ βάπτονται ἢ βυθίζονται εἰς βράζον ἄλειμμα. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ δέμα ἀλειμματωθῆ, τὸ ἐξάγουσι, τὸ ἀφήνουσι νὰ κρυθῇ, καὶ ἔπειτα τὸ βυθίζουσι πάλιν καὶ πάλιν εἰς τὸ ἀναλελυμένον ἄλειμμα, ἕως ὅτου νὰ γίνῃ τοῦτο ἰκανῶς χονδρὸν περὶ τὴν θρυαλλίδα ἢ τὸ φτύλιον. Τὰ δειγμάτια ὅσα ἔχω ἐδῶ ὅα σᾶς διδάξουν ὅποια καὶ πόσων εἰδῶν προϊόντα δύναται νὰ παράξῃ οὗτος ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς. Βλέπετε ὅτι εἶναι μικρότατα. Αὐτὰ εἶναι τὰ κηρία ὅσα μεταχειρίζονται, ἢ μᾶλλον μετεχειρίζονται

εἰς τὰ ἀνθρακωρυχία, διότι εἶχον τὴν ἰδέαν ὅτι ὅσον μικρότερα ἦσαν τὰ κηρία, τῶσον ὀλιγώτερος ἦτον ὁ κίνδυνος τῶν ἐπικινδύνων ἐκρήξεων τῶν ἀτμίδων αἵτινες συμβαίνουσιν εἰς τὰς υπογείους σύριγγας. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον λοιπὸν, καὶ δι' οἰκονομίαν οἱ μεταλλευταὶ μετεχειρίζονται τὰ μικρότατα ταῦτα κηρία, ἐξ ὧν εἰκοσι, τριάκοντα, τεσσαράκοντα ἢ καὶ ἐξήκοντα ἀποτελοῦσι μίαν λίτραν. Ἐκτοτε ὅμως ἀντικατέστησαν αὐτὰ οἱ λύχνιοι τοῦ Δαίβου καὶ ἄλλαι ὁμοίαι ἐφευρέσεις. Ἴδου δὲ καὶ ἄλλο δειγμά, περιεργον καὶ αὐτὸ, ὁ ὁ συνταγματάρχης Πασλέβ, ὡς ἔμαθα, ἀνέστυξεν ἀπὸ τοῦ πλοίου τοῦ Βασιλέως Γεωργίου λεγομένου. Πολλὰ ἔτη ἔμεινεν εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκτεθειμένον εἰς τὸ ἄλμυρον νερόν· ὥστε βλέπομεν πόσον καιρὸν τὸ κηρίον ἠμπορεῖ νὰ διατηρηθῇ. Εἰς πολλὰ μέρη, ὡς βλέπετε, τοῦτο ἐσχίσθη, καὶ ὀλίγον ἐθραύσθη· ὅμως καίτις τακτικώτατα, καὶ τὰ ἀλειμμα, ἅμα ἀναλυθῆ, ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρῶτην του κατάστασιν.

Παρὰ τινος ἐργοστασιάρχου ἔλαβον ἀξιδόλογα δειγμάτια κηρίων καὶ τῶν ὀλῶν ὅσα χρησιμεύουσιν εἰς κατασκευὴν αὐτῶν. Ἄς τὰ ἐξετάσωμεν· Πρῶτον ἴδου τὸ λίκος ἢ πάχος τοῦ ἔδου, καὶ τὸ ἀλειμμα τῆς Ῥωσσίας, νομίζω, ἐξ οὗ κατασκευάζονται τὰ βαπτὰ κηρία, ὡς σᾶς τὰ περιέγραψα. Ὁ Γαι-Λουσάκ, καὶ ἄλλοι τις χημικὸς, ὅπαδὸς αὐτοῦ,² κατάρθωσαν νὰ μεταβάλλωσι τὴν ὕλην ταύτην εἰς ὄρηναν τινὰ οὐσίαν, ἢ ὀνόμασαν στεατίνην (σπερματαέτον). Ἡξεύρετε ὅτι κηρίον ἐκ στεατίνης δὲν εἶναι πρᾶγμα ἀειδὲς, καὶ παχύ, ἀλλὰ καθαρώτατον, καὶ ὅτι τὴν σαγόναν του ἠμπορεῖτε ν' ἀφαιρέσετε ἔχοντες αὐτὴν εἰς σκόνην, χωρὶς νὰ κηλιθῆ τὸ ὕψωμα ὅπου ἔσταξεν. Ἴδου δὲ ποῖον τρόπον τῆς κατασκευῆς ἐφεύρον οἱ σοφοὶ οὗτοι. Πρῶτον βράζεται τὸ πάχος τοῦ βόθου ὁμοῦ μὲ ἀσβέστην, ὥστε μεταβάλλεται εἰς σάπωνα· ἔπειτα ἀναλύεται ὁ σάπων αὐτός εἰς ὕδρον ὀνομαζόμενον θεϊκὸν ὄξύ· αὐτὸς δὲ ἀφαιρεῖ τὴν ἀσβέστον, καὶ ἀφήνει τὸ πάχος μεταβλημένον εἰς στεατικὸν ὄξύ, ἀφήνει δὲ συγχρόνως καὶ ποσότητά τινα γλυκερίνης, ἢτις εἶναι ζάχαρις, ἢ ὕλη ζαχαρώδης, χωριζομένη ἀπὸ τοῦ ἀλειμματος κατὰ τὴν χημικὴν αὐτὴν ἐργασίαν. Τότε πιέζεται ἢ στεατίνη διὰ νὰ στραγγίσῃ ὅσον ἔλαιον περιέχει. Βλέπετε τὰ κομμάτια ταῦτα κατὰ σειράν, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πιεσιμένα. Ἐξ αὐτῶν παρατηρεῖτε ὅτι ὅσον μεγαλύτερα εἶναι ἢ πίεσις, ὅσον περισσότερον ἐστραγγίσθη τὸ ἔλαιον, τῶσον ὀλιγώτερον ἔχουν ἀνα-

θρασίαν, μέχρις ὅτου μὲν μία οὐσία καθαρὰ καὶ ὁμογενής, τὴν ὅποιαν ἀναλύοντες, κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτῆς κηρία καθῶς αὐτὰ. Τοῦτο τὸ δειγμάτιον κατὰ κατασκευάσθη ἐκ στεατίνης, ἢτις ἔγινεν ἐξ ἀλειμματος, καθῶς σᾶς εἶπα. Ἀλλ' ἴδου καὶ κηρίον κατασκευασμένον ἐκ λευκώματος κήτους, ἢτοι ἐκ λίπους ἢ ἐλαίου στερεοῦ, ἐξαγομένου ἐκ τῶν ἐγκεφαλικῶν μεμβρανῶν τοῦ κήτους. Ἴδου δὲ καὶ τὰ συνήθη ἀγιοκήρια, καὶ ἄλλα καθαρὰ κηρία κατασκευασμένα ἐπίσης ἐκ κηροῦ τῶν μελισσῶν καθαρῶν τήκετος. Μεταξὺ δ' ὅσον ἐνρησετήθησαν νὰ μοι στειλῶσιν οἱ φίλοι μου πρὸς διδασκαλίαν σας, εὐρίσκω καὶ παράδοξάν τινά ὕλην, ἢν ἐκάλεσαν παραρίνην, καὶ ἢτις παράγεται εἰς τῆς Ἰρλανδίας τὰ κωσοχωράτια, καὶ κηρία ἐξ αὐτῆς κατασκευασμένα, καὶ προσέτι εἶδος τι κηροῦ στελλόμενον εἰς τὴν Ἐυρώπην ἐξ Ἰαπωνίας, ἀφ' ὅτου μαζ ἠνοιχθῆσαν αἱ πύλαι τοῦ μεμακρυσμένου καὶ περιεργου ἐκείνου τόπου, μᾶλλον νὰ χορηγήσῃ νέαν ὕλην εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς κηροποιίας.

Σᾶς εἶπα πῶς κατασκευάζονται τὰ βαπτὰ κηρία. Ἦδη ὅα σᾶς εἰπῶ πῶς γίνονται τὰ χυτὰ. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι λαμβάνομεν ὕλας αἱ ὁποῖαι ἠμποροῦν νὰ χυθῶν. Νὰ χυθῶν; ὅα εἶπητε. Ἀλλ' ἀφ' οὗ τὸ κηρίον ἀναλύεται τῶσον εὐκόλως, πρέπει εὐκολώτατα καὶ νὰ χύνηται. Καὶ ὅμως παντάπασι. Ἀπειρα καὶ ἀπροσδόκητα εἶναι τὰ ἐμπόδια ὅσα ὁ τεχνίτης ἔχει νὰ νικήσῃ εἰς τὴν γύσιν τῶν κηρίων, ὅση καὶ ἂν εἶναι ἢ ἐπιμέλειά του διὰ τὴν εὐρείαν τῶν κηλητέρων μεθόδων, καὶ ὅσα καὶ ἂν εἶναι τῆς τέχνης αἱ πρόοδοι. Κοινὸν κηρίον δὲν ἠμπορεῖ πάντοτε νὰ χυθῆ εἰς τύπον, καὶ ἀγιοκήριον ποτέ ἀλλὰ κατασκευάζεται κατὰ τρόπον τὸν ὅποιον πρέπει νὰ σᾶς ἐξηγήσω. Ὁ κηρὸς τῶν μελισσῶν, τὸ ἀγιοκήριον, ἂν καὶ τῶσον καλῶς καίει, καὶ τῶσον εὐκόλως ἀναλύεται· πλησίον εἰς τὸ φτύλιον, δὲν εἶναι ὅμως κατάλληλος διὰ νὰ χυθῆ εἰς τύπον. Ἄς λάβωμεν ἄλλην τινὰ ὕλην πλέον εὐμεταχειρίστον. Βλέπετε αὐτὴν τὴν σανίδα· ἔχει τρύπας κατὰ σειράς, καὶ εἰς

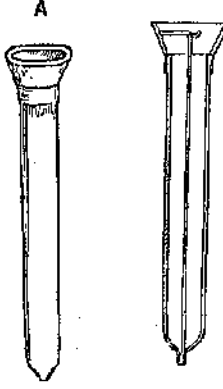
Σχ. 2.

Ἐκάστην τρύπαν εἶναι εἰς τύπος ἐφηρμοσμένος. Πρὸς παντὸς ἄλλου πρέπει νὰ βάλλωμεν τὴν θρυαλ-

1. Τὸ ἀγγλικὸν πλοῖον ὁ Βασ. Γεώργιος ἐναύησεν τὴν 29 Αὐγ. 1782 ἐντὸς τοῦ Ἀγγλικοῦ λιμένος Southampton. Ἀνείλικυσε δὲ τὸ ναυάγιον ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πασλέβ κατὰ τὸν Αὐγούστον 1830· ὥστε τὰ κηρία ἃ εἰδίκηνεν ὁ Φαραδαίης εἰς τοὺς ἀρχαίους του εἶχον μῆνας 59 ἔτη ὑπὸ τὴν ἐκάστατον.

2. Ὁ Ἐλλῆς Σιδερίλλ (Sidwell).

λίδα (τὸ φτύλιον), καὶ ἰδοὺ μία πλεκτή, καὶ μὴ ἔχουσα ἀνάγκη νὰ κόπτεται. Ἐἰς τὸ ἔκρον ἔχει ἐλαφρὸν τεμάχιον σύρματος, καὶ δι' αὐτοῦ καταβαίνει ἕως εἰς τὸ βάθος τοῦ τύπου, ὅπου στερεοῦται ὅταν κλείεται ἢ ὀπὴ διὰ νὰ μὴ ἐκρέη τὸ ὑγρὸν. Εἰς τὸ ἐπάνω δὲ χεῖλος τοῦ τύπου ὑπάρχει μικρὰ βλάβος ἢ βελὸν, ταπεινὴν δριζοντίως διὰ νὰ τεντόνη τὴν θρυαλλίδα ἐντὸς τοῦ τύπου, ὅστις γερμίζεται ἀπὸ ἄλειμμα θερμὸν καὶ ἀναλελυμένον. Μετ' ὀλίγον δὲ, ἀφ' οὗ ψυχρανθῶσιν οἱ τύποι, χύνουσι ἀπὸ μίαν γωνίαν τῆς τρυπητῆς τραπέζης τὸ περισσεύον τοῦ λίπους, καὶ κόπτουσι τὴν ἄκρον τῆς θρυαλλίδος.

Σχ. 3.

Σχ. 4.

1. Μάλιστα ἂν ἐβρίχη εἰς βορικὸν δέξυ ἢ ἄλλας ψωφορικόν, διότι τότε ἡ ἀνάκτη αὐτῆς γίνεταται.
 2. Οὕτως λεγόμενα, διότι, ὡς ἐκ καθαρωτέρας ἕλης κατασκευασμένα, καίοντα ἔμπροσ τῶν ἁγίων εἰκόνων.

το, καὶ διότι ὅταν ψυχρανθῶσι συστῆλονται, ἐξέρχονται εὐκόλως, καὶ χωρὶς πολλῆς κίνησης καὶ τῆς στεατίνης καὶ τῆς παραφίνης. Ὅ δὲ τὸς κλάσους ἀπὸ τῶν ἁγίων κηρίων, ἢ θά σῆς φανῆ βεβαίως παραδόξως. Κρεμοῦν εἰς σχοινία, ἢ στηρίζουν εἰς ξύλινον στηρίγμα κύκλον ξύλινον δριζόντιον. Εἰς τὴν περιφέρειαν δὲ τοῦ κύκλου κρεμοῦν εἰς τινα ἀπόστασιν ἀπ' ἄλληλων δέματα κλωστής, ὧν ἡ ἔκρη κλατίζεταται εἰς μικροὺς κυλίνδρους μεταλλίνους, διὰ νὰ μὴ κολύπτῃται ὁ κηρὸς· καὶ ἐπειδὴ, ὡς κρέματα εἰς τὸ σχοινίον, στρέφεται εὐκόλως καθὼς ὁ τροχὸς περὶ τὸν ἄξονά του, εἰς ἐργάτης, κρατῶν μέγα κοχλιάριον πλήρες ἀναλελυμένου κηροῦ, χύνει αὐτὸν εἰς τὰ δέματα τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, στρέφων τὸν κύκλον βαθυκρόν. Ἄν, ἀφ' οὗ τελειώσῃ ἢ πρώτη στροφή, ἐψυχρῶνθῃ ὁ κυλινδρὸς κηρὸς, χύνει δεύτερον ἐπ' αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἐξακολουθεῖ, ἕως ὅτου τὰ κηρία του νὰ λάβωσι τὸ απαιτούμενον πάχος. Αὐτὰ ἤμποροῦμεν νὰ τὰ ὀνομάσωμεν ἐπίχυτα κηρία. Ἄφ' οὗ δὲ λάβωσι τὰς απαιτούμενας χύσεις, καὶ ὅσον πάχος χρειάζεται, ἐκκαμῶνται, καὶ τρίζονται κυλινδρῶς εἰς στιλπνότερον λίθον· ἢ δὲ κορυφῶν γίνονται κωνοειδῆς δι' ἐνός ἐργαλείου, τοῦ κεραιολοκού, καὶ ἔπειτα κόπτεται καὶ ὀμολύνεται καὶ τὸ κάτω μέρος. Ταῦτα δὲ ὅλα γίνονται μετὰ τῆς ἀκριβοῦς, ὥστε ὅταν ὁ ἐργάτης εἶναι καλὸς, σῆς δίδει ἀκριβῶς τέσσαρα, ἕξ, ἢ ὅσα ἀποφασίσῃ κηρία εἰς τὴν λίτραν.

Ἄλλ' ἀρχοῦσιν αὐτὰ περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν κηρίων, διότι ἔχω πολλὰ ἀκόμη νὰ σῆς ἐκθέσω περὶ τοῦ φωτισμοῦ. Δὲν σῆς ἀνέφερα ἀκόμη τὰ κηρία τῆς πολυτελείας· διότι εὐρέθην τρόπον νὰ εἰσχωρήσῃ ἢ πολυτέλεια ἀκόμη καὶ εἰς τὰ κηρία. Ἰδέτε καὶ ὀνομάσατε πόσον λαμπρὰ χρώματα ἔχουσιν αὐτὰ τὰ κηρία, ἄλλα ἐρυθρὰ, ἄλλα κίτρινα, ἄλλα πράσινα, ἄλλα κυανὰ, καὶ ἄλλα τὰ χρώματα τῆς Ἰριδῆς. Ἡρὸς κατασκευὴν αὐτῶν χρησιμοποιοῦσιν ἕλαι αἱ χημικαὶ σαφῆ, εἴτε ἀρχαῖα εἴτε νέας ἐφευρέσεως. Βλέπετε δὲ ὅτι τοῖς δίδουσι καὶ διάφορα πολλὰ σχήματα. Ἰδοὺ ὠραία βελήκη στῆλη. Ἰδοὺ ἄλλα κηρία κατάκοσμα, ὡς ἂν ἦσαν πολυτελῆ σινουρήματα. Ὅταν αὐτὰ καίον, λέγετε ὅτι μικρὸς ἥλιος λάμπει ἐπὶ ἀνοδοῦσης. Τὸ ὠραῖον ὅμως δὲν εἶναι πάντοτε καὶ καλὸν, καὶ τὰ βελήκων αὐτῶν κηρία, ἂν καὶ ἀρέσκουσιν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, δὲν φωτίζουσιν ὅμως ὡς τὰ ἄλλα, καὶ εἰς τοῦτο πταίει αὐτὴ ἡ χάρις τοῦ σχήματος τῶν. Ἀυτηρὸν βεβαίως εἶναι ὅτι, στολισόμενα, γίνονται ὀλιγώτερον χρῆσιμα.

Ἔσεται σύστημα.

A. P. ΡΑΚΚΙΝΗΣ.

Ὅ ἐν τῇ παρακμῇ τῶν πολιτικῶν ἀρετῶν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ ἀριστέως ἐπὶ μεγαλοφυχία καὶ πραότητα Ἀριστόνιος ἀφαιρεθεὶς διὰ καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, ἐπέδωκε, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Δημοσθένους, τὸ πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐπιτιμίας συνειλεγμένον αὐτῷ ἀργύριον εἰς τὰς δημοσίας ἀνάγκας, προτιμήσας ἐν τῷ μεγαλειῷ τῆς αὐταπαρνήσεώς του νὰ ὀφελῆσθῃ διὰ γενναίας πράξεως τὴν πατρίδα, καὶ νὰ μείνῃ αὐτὸς ὑπὸ τὸ βάρος τῆς καταδίκης.

Ο ΠΑΡΘΕΝΩΝ

Μετὰφρασις I *

Μεταξὺ τῆς μικρᾶς σειρᾶς τῶν ὀρεῶν Κορυθαλλοῦ, Ἰκάρου καὶ τοῦ ἐπιμήκου Ὑμηττοῦ ἐκτείνεται ἡ πεδιάς τῶν Ἀθηνῶν, ἀνοικτὴ μὲν πρὸς δυσμὰς ἀπὸ μέρους τῆς θαλάσσης, περιορισμένη δὲ βορειανατολικῶς ὑπὸ τοῦ Πεντελικοῦ ὄρους, τὸ ὅποιον φαίνεται ὡς ἀετὸς ἔχων ἀναπεπταμέναις τὰς πτέρυγας. Μεταξὺ τοῦ Κορυθαλλοῦ καὶ τοῦ Ἰκάρου φαίνεται μακρόθεν ἢ κορυφὴ τοῦ Κιθαιρῶνος, πρὸς βορρᾶν δὲ ὁ ὄγκωδης Πάρνης παρουσιάζει ἐκτεινόμενος πρὸς τὴν Ἐλευσίνα τὰς κυανολεῖκους αὐτοῦ φάραγγας.

Ἡ Σκαλίς φαίνεται ὥσπερ προσφάουσα τὴν παραλίαν καὶ ἐνούμενη πρὸς τὴν Αἰγιάλειαν. Ἡ Αἰγινα, ἢ τῶν τεχνῶν πατρὶς, κεῖται ἀπέναντι τοῦ λιμένος τοῦ Φαλήρου, καὶ ὁ ἀετῶδης ὄριζων τῆς θαλάσσης κλείεται τρόπον τινα παρὰ τῶν ὑψηλῶν ἀκτῶν τῆς Ἀργολίδος.

Ἐν μέσῳ λοιπὸν τῆς πεδιάδος ταύτης τῆς τοσοῦτον κανονικῶς παρὰ τῆς φύσεως περιεκλεισμένης, ὑψοῦται σειρὰ λόφων διευθυνομένων ἀπὸ τοῦ Πεντελικοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν. Τὸ ὕψιστον σημεῖον εἶναι ὁ ὑπὸ βράχων ἐστεμμένος Λυκαβητός. Ἀπὸ δὲ τῆς μεσημβρινῆς αὐτοῦ ὑπώρειας ἄρχεται ἡ νέα πόλις τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις ἐκτεινόμενη πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὑψοῦται πάλιν πρὸς τοὺς λόφους τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, σχηματίζοντας τὰ μεσημβρινὰ αὐτῆς ὄρια.

Οἱ λόφοι οὗτοι ἀπετέλουσιν ποτὲ μακρὰν συνεχῆ σειρὰν· σειςμὸς τὴν διεσπασε καὶ σήμερον ἡ Ἀκρόπολις κεῖται ὥσπερ μεμονωμένη ἐν τῇ πεδιάδι. Ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τοῦ ὠμοειδοῦς αὐτῆς ἐπιπέδου ὑψοῦνται τὰ ἑρείπια τοῦ Παρθενῶνος. Ὁ ναὸς οὗτος σχηματίζει ἐπίμηκεν τετράγωνον, οὐ αἱ μικρότεραι πλευραὶ εἶναι αἱ προσόψεις. Ἡ κυρία πρόσοψις ἦτο ἡ πρὸς τὴν ἀνατολήν τοῦ ἡλίου ἐστραμμένη. Δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ συνήθης διεύθυνσις τῶν ἀρχαίων δωρικῶν ναῶν, ἐκείνων τοῦλάχιστον, οἵτινες ἐκτίζοντο ἐπὶ τῶν ὑψημάτων. Ὁ Βιτρούδιος ἀναφέρει ὅτι ἦτο συνήθεια νὰ τίθηται ἡ κυρία εἰσοδὸς πρὸς δυσμὰς, ὅπως τὸ ἄγαλμα τοῦ Θεοῦ φαίνεταί ὑψόμενον ἐπὶ τῆς πόλεως ἅμα τὴν ἐμφάνισιν τῆς αὐγῆς. Τὸ μήκος τοῦ ναοῦ εἶναι 74 1/2 περίπου γαλλικῶν μέτρων· τὸ ὕψος αὐτοῦ 30 1/2 μέτρων. Εἶναι δὲ ρυθμοῦ δωρικοῦ· οἱ κίονες ἔχουσι βαθείας ραβδώσεις, ὅπως τοῦτο παρ' ὄλοις τοῖς ἐν Ἑλλάδι ναοῖς ἀπαντᾷται. Εἶναι ὄλος ἐκ Πεντελικίου μαρμαροῦ ὁ Περικλῆς ἐξελέξατο τὸ ὠραιότερον μάρμαρον τῶν ἐν Πεντέλῃ λατομεϊῶν· πολλὰ τεμάχια αὐτοῦ ἐξηρέθησαν ἢ διότι ἔχον ἐλάττωμά τι ἢ διότι κκιῶς ἔχον κοπήν, καὶ μέχρι σήμερον πέριξ τοῦ ναοῦ καὶ ἐντὸς τῶν

τειχῶν τῆς Ἀκροπόλεως φαίνονται τεμάχια κίονων, ὧν αἱ ραβδώσεις δὲν ἦσαν ἐπεξεργασμέναι ἐντελῶς. Ὁ ναὸς ὑψοῦται ἐπὶ τριῶν στρώσεων τοῦ ἐδάφους ἀποτελουσῶν σήμερον τρεῖς βαθμίδας, μετὰ τῶν ὁποίων φαίνονται τὰ ἴχνη δύο μικροτέρων βαθμίδων. Οἱ ναοὶ τῶν ἀρχαίων ἔχον πάντοτε περιττὸν ἀριθμὸν βαθμίδων, ἵνα κατὰ τὸν Βιτρούδιον ὁ δεξιὸς ποὺς, ἀρχίζων πρῶτος τὴν ἀνάβασιν τῆς κλίμακος, φθάσει πρῶτος ἐπὶ τῆς τελευταίας βαθμίδος. Οἱ κίονες τῆς προσόψεως εἶναι ὀκτώ, οἱ δὲ τῶν πλευρῶν δεκάοκτώ τὸν ἀριθμὸν. Εἶναι δὲ τοῦτο τὸ μόνον παράδειγμα ὀκταστήλου δωρικῶν ναῶν τῶν ἀρχαίων. Τὸ ἀπλοῦν τοῦτο περιστήλιον περιελείπει τὸ οἰκοδόμημα καὶ σχηματίζει μετὰ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ κομφὴν στοάν. Δευτέρα δὲ σειρὰ ἐξ ἑξ κίονων, ὑψομένων ὀπισθεν τῶν πρώτων ἐπὶ στηλοβατῶν, ἐκτείνεται ἐφ' ἐκάστης προσόψεως καὶ ἀφίνει μετὰ τῆς καὶ τοῦ τοίχου τοῦ οἰκοδομήματος χώρον ἐλεύθερον, ὅστις διὰ μὲν τὴν ἀνατολικὴν πρόσψιν λέγεται πτόνος, ὀπισθοδομος δὲ διὰ τὴν πρὸς τὸν Πειραιᾶ πρόσψιν. Καὶ ὁ πρόναος καὶ ὁ ὀπισθόδομος ἐκλείοντο ὑπὸ κιγκλίδων προσηρμοσμένων εἰς τοὺς κίονας, μὴ ἀνοιγομένων εἰμὴ μόνον ἐν ἡμέραις ἐορτασίμοις. Τὸ ἐμβάδον τοῦ ναοῦ ἦτο διηρημένον εἰς δύο ἀνισὰ μέρη διὰ τοῖχου καθέτου ἔχοντος θύραν συγκοινωνίας. Τὸ μεγαλύτερον τῶν δύο τούτων μερῶν εἶναι ὁ λεγόμενος σηκὸς, ὅστις ὠδήγει πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὸν πρόναον· ὁ σηκὸς ἦτο ὁ κυρίως ναὸς, ἐν ᾧ εὕρισκετο τὸ ἄγαλμα τῆς Θεᾶς. Ἡ ἄλλη δὲ αἴθουσα ἐκαλεῖτο ὁ ὀπισθόδομος, ἔνθα ἐκείτο συνήθως ὁ δημόσιος ἠθισαυρὸς, μόνων οὕτως ὑπὸ τὴν φρούρην τῆς Ἀθηνῶν. Ἐκ τῶν τοίχων οἵτινες ἀπετέλουσιν τὸν ναόν, δὲν σώζονται σήμερον εἰμὴ μόνον οἱ τοῦ ὀπισθοδόμου, καὶ οὗτοι ἐν μέρει καταβρέσαντες. Οἱ τοῖχοι τοῦ σηκοῦ ἐξηφανίσθησαν, καὶ τὰ ἑρείπια αὐτῶν κείνται δισπαρμέναι περὶ τὸν Παρθενῶνα. Ἐπίσης καὶ οἱ ἐν τῷ σηκῷ ἐσωτερικόν περιστήλιον ἀποτελοῦντες κίονες δὲν σώζονται πλέον· τοῦτο μόνον γνωρίζομεν ὅτι ἦσαν δωρικοῦ ρυθμοῦ. Τέσσαρες κίονες ὑπεστήριζον τὴν ζωφόρον καὶ τὴν ὀροφὴν τοῦ ὀπισθοδόμου, καὶ οὗτοι καταστράφησαν· ἀγνοεῖται δὲ εἰς τίνας ἀντικων ρυθμὸν, ἀλλ' ἔάν λάβομεν ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τοὺς τοιοῦτους ναοὺς τῆς Ἑλλάδος, τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Σικελίας, οἱ κίονες ἦσαν ἰωνικοῦ ρυθμοῦ, εἶναι πιθανὸν ὅτι τοιοῦτου ρυθμοῦ ἦσαν καὶ ἐν τῷ Παρθενῶνι. Ὁ Ἀἰκὸς ὑποθέτει ὅτι ἦσαν ρυθμοῦ κορινθιακοῦ, διότι ἐν τοῖς ἑρείπιοις τοῦ Παρθενῶνος εὐρέθη κιονόκρανον μετὰ φύλλων ἀκάνθης (κορ. ρυθμοῦ), ἀλλ' ὁ σοφὸς οὗτος συγγραφεὺς, ὅστις δὲν εἶχε ἴδει τὸ κιονόκρανον, ἠγγείλει ὅτι τοῦτο ἦτο ῥωμαϊκῶν χρόνων, καὶ μάλιστα χρόνων τῆς παρακμῆς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἐκτὸς τούτου ὁ κορινθιακ-

κός ρυθμός είναι σπάνιος εν Ἑλλάδι, καί σχεδὸν ἀσυνήθης κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Περικλέους, ὅλιγον δ' ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν σοβαρὸν καί ἀσσηρὸν χαρακτήρα τῆς θυγατρὸς τοῦ Διὸς.

Μετὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως παρὰ τῶν Ἐνετῶν, ὁ Παρθενῶν, κατεστραμμένος περὶ τὸ μέσον, ἀφίνει ἀνοικτήν τὴν εἴσοδον εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Μετὰ τῆς κυρίας προσόψεως τὰ εἰρήπια τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους περιλαμβάνουσι τρεῖς μὲν κίονας τοῦ πρὸς βορρᾶν μέρους, πέντε δὲ τοῦ πρὸς νότον. Τὸ πρὸς δυσμὰς σύμπλεγμα περιλαμβάνει τὴν ἐτέραν πρόσωψιν μετὰ ἐξ κίονων ἐκατέρωθεν, ἐνωμένων καὶ τούτων διὰ τεμαχίων τῶν στυλοβατῶν καὶ τοῦ ἀετώματος.

Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν δύο τούτων σωρῶν εἰρηπίων ἐκτείνεται εὐρὺς χώρος, ἐν τῷ ὁποίῳ δὲν σώζονται ὄρθα ἢ τύμπανά τινα τῶν κίονων τοῦ περιστυλίου. Ἐπι δὲ τῶν δύο μακρῶν πλευρῶν τοῦ ναοῦ παρατηρεῖται ἣτι τὰ δύο τεμάχια τῶν στηλοβατῶν δὲν ἀποτελοῦσιν εἰμὴ μίαν μόνην εὐθείαν γραμμὴν καὶ ὁμοῦ οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτὰς κίονες δὲν μετετεπίσθησαν, οὐδὲ τὸ ἕδαφος ὑπεχώρησε· τοῦτο εὐκόλως καταφαίνεται ἐκ τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τῶν τυμπάνων καὶ εἰς τὸ ἀμετακίνητον τῶν μερῶν τοῦ κρητιδιώματος καὶ τῶν ἐκθμίδων τοῦ ναοῦ.

Πρὸς τούτοις δὲ ἐὰν κατὰ τὴν ἐκκοπὴν τῶν μαρμάρων ἢ συνεπειᾶ τοῦ χρόνου αἱ δύο προσόψεις ὑπεχώρουν ἀπ' ἀλλήλων, συμπαρασύρουσαι καὶ τοὺς πλησίον κίονας, οἱ οἱ κίονες οὗτοι ἔπρεπε νὰ λάβωσι κλίσιν πρὸς τὰ ἔξω· ἄνευ κατὰμετρήσεως δύναται τις νὰ πεισθῇ ὅτι τὸ ἐνκντίον συμβαίνει καὶ ὅτι οἱ κίονες ἔχουσι κλίσιν πρὸς τὰ ἔσω. Ἐκ τούτου εἰκάζομεν ὅτι τὸ κρητιδιώμα τοῦ Παρθενῶνος δὲν ἐσχημάτιζε μίαν εὐθείαν γραμμὴν, ἀλλ' ὅτι ἐκλίνετο πρὸς τὰ δύο μέρη, στρέφον τὴν καμπυλότητα αὐτοῦ πρὸς τὸν οὐρανόν.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ σήμερον σωζόμενα ἐκ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ μέρους τοῦ Παρθενῶνος· τὰ λοιπὰ τοῦ οἰκοδομήματος μέρη κείνται ἐσπαρμένα πέριξ τοῦ ναοῦ ἀναμιξῆ βλέψεις κιονόκαρανα, τύμπανα, ὄγκολίθους τοῦ θρηϊκοῦ καὶ τῶν τοίχων. Ὅθεν ὁ ναὸς κατὰ τὸ πλείστον εἶναι κατεστραμμένος. Ἀλλ' ὁμοῦς ὅτι πρὸ πάντων ὑπεκίνησε τὸν φανατισμὸν ἢ τὴν πλεονεξίαν εἶναι τὰ ἔργα τοῦ Φειδίου. Ἡ ἀνατολικὴ ζωφόρος κατεστράφη καὶ οὕτως εἶπεν ἀπετεφρώθη κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1667 συμβῆσαν κρητικὴν ἐπι τῆς πολιορκίας τῶν Ἐνετῶν) σώζεται μόνον ἡ κρητικὴ καὶ ἀγνώριστος κεφαλή ἐνδὸς τῶν ἵππων τοῦ Ἥλιου.

Ἡ δυτικὴ ζωφόρος, ἣτις κατὰ τὸ πλείστον εἴχε διατηρηθῆ, μαυρίζει σήμερον ἐν μέσῳ τῆς οὐμίχλης τοῦ Λονδίνου· τὸ ἐν τῶν ἀγαλμάτων ἀφρηθῆ παρὰ τῶν Ἐνετῶν, καὶ τὰ λείψανα τῶν

δύο ἄλλων φαίνονται ἐπι εἰς τὰ ἄκρα τῆς ζωφόρου ταύτης.

Ἰπῆρχον 92 μετόπαι, ὧν 44 σώζονται ἐπι τῶν δύο προσόψεων τοῦ οἰκοδομήματος· 48 ἀφρηθῆσαν παρὰ τοῦ λόρδου Ἐλγίνου, ὅστις οὐδὲ κἄν τῶν τριγλύφων, ἐν αἷς περιεκλείοντο, ἐσεβάσθη· μία τῶν μετοπῶν τοῦ νοτιοδυτικοῦ μέρους εὑρήται ἐν τῷ μουσεῖῳ τῶν Παρισίων, δύο δὲ σώζονται ἐπι τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Λοιπῶν οὐδὲ ἔχουσ ὑπάρχει. Ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσείῳ διατηρεῖται ὁλόκληρον τὸ μέρος τῆς ζωφόρου, τὸ μὴ καταστραφέν παρὰ τῶν βομβῶν τοῦ Ἐνετοῦ Μοροζίνου.

Πρῶτοι αἱ γραφαὶ, αἱ κοσμοῦσαι τὸν ναὸν καὶ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, ὑπέκυψαν εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ πανθαμάτορος χρόνου. Δὲν ὑπάρχουσι σήμερον ἡ μόνον ἔχνη τινὰ κεκαλυμμένα ὑπὸ τοῦ κίτρινον ἢ φαιοῦ χρώματος, τοῦ προσρηχόμενου ἐκ τῆς ἐπιηρείας τῶν ἀνέμων, τῶν βροχῶν καὶ τοῦ ἡλίου. Τὸ κυανοῦν χρῶμα εὑρήται ἐπι τῶν τριγλύφων, τὸ κίτρινον ἐπι τῶν κίονων καὶ ἐπι τῆς πρώτης στρώσεως τοῦ θρηϊκοῦ τὸ μὲνιον (ἐρυθροῦν χρῶμα) ἐκόσμηι τὸ ἐμβαδὸν τῶν μετοπῶν τῆς ζωφόρου καὶ τῶν ἀετωμάτων· τὸ πράσινον τέλος ἦτο τὸ χρῶμα τῶν ἐνδυσμάτων διαφόρων γεγλυμμένων προσώπων. Ἄπαντα δὲ τὰ χρώματα ταῦτα εἶναι μεταλλικά, καὶ ὁ χρόνος δὲν ἤθελε τὰ φθείρει· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπετίθητο ἐγκαυστικῶς ἐπι τοῦ μαρμαροῦ κατ' εὐθείαν, ὑπέστησαν ταχέως βλάβην, διότι ἐὰν μέρη τινα τοῦ χρώματος ἀπεσπῶντο, ἢ βροχὴ καταπίπτουσα ἐπι τοῦ γυμνοῦ μαρμαροῦ εἰσέδεν εἰς τὰς κατωτέρας ἐκ κηρίου ἐπιστρώσεις, καὶ τὸ στρώμα τοῦ χρώματος ἐξηραίνεται καὶ κατέπιπτε.

Σήμερον δὲ τὸ γενικὸν χρῶμα τοῦ Παρθενῶνος εἶναι τὸ χρῶμα, τὸ ὁποῖον δίδει ὁ ἥλιος εἰς ὅλους τοὺς μαρμαρίνους λόφους τῆς Ἀττικῆς· τὰ κἀετα μέρη ἔχουσι χρῶμα κατ' ἀνόχρονον χρῶμα, τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται καθαρώς ἀπὸ τῆς λάμψεως τοῦ οὐρανοῦ. Τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου αἱ ἀκτῖνες χρωματίζουσι διὰ ῥοδίνης ἰώδους, χρυῶς τὰ γυμνὰ ὄρη τῆς Νπλαμίνος καὶ τὰ παράλια τῆς Ἐπιδαύρου. Ἡ χειρὸς τῆς Μουναχίας λαμβάνει χρῶμα πυρρὸς μετ' ὅλιγον αἰ ζῶπαι ἀκτῖνες ψαύουσι τὰς κορυφὰς τῆς Ἡννακὸς καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ καταλήγουσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ ἵσταται ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς. Περὶ τὴν ἑσπέραν δὲ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, ἐκτεινόμεναι ἀπὸ τοῦ Περικλείους ἐπι τῆς πεδιάδος, χρουτοῖσι καὶ φλογίζουσι τὸν Παρθενῶνα. Εἶναι δὲ αὐταὶ αἱ μόναι σιγμαὶ κατ' ἄρς τὸ θέρος δύναται νὰ προσβλέψῃ τις ἀτυμωρητῆ

1. Ἐν ταῖς πολυχρόναις κοσμήσασι τοῦ Παρθενῶνος ἀριθμῆται καὶ τὰ διάφορα ὄπλα καὶ ἐργαλεῖα κεχρητωμένα, τὰ ὅποια ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖρας πλείοστα τῶν παριστιανομένων προσώπων.

εἰς τὰ εἰρήπια ταῦτα· διότι ἐν μέσῳ ἡμέρας τὸ φῶς πίπτον κατακορύφως ἐκτείνει ἐπι τῶν κίονων τὰς μελαίνιας σκιὰς τῶν κιονόκαρανων καὶ τῶν ζωφῶρων· τὰ δὲ λοιπὰ μέρη ἀποδίδουσι λάμπην, ἢν ὁ δρθαλμὸς δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ. Ἐκαστον τεμάχιον, ἕκαστον μέρος ἀνοικτὸν, ἕκαστος κίων, ὅστις ἄλλοτε ἐκαλύπτετο ὑπὸ τῶν παρκαυμένων οἰκημάτων, ἵσταται τῶρα ἐν ὄλῃ τῇ θαμβωτικῇ λευκότητι καὶ ἀναδίδει ἀκτῖνας ὡς μέταλλον τηλούμενον. Κετὰ τὰς σπαιρίας δὲ ἡμέρας, κατ' ἄρς ὁ οὐρανὸς εἶναι συννεφῶδης, ὁ Παρθενῶν φαίνεται στακτοχρόου καὶ ἔρημος ὡς νὰ μὴ εἴχε κατοικηθῆ παρὰ τῆς θεας, ἢ ὡς νὰ εἴχεν ἐγερεθῆ διὰ τὰς Εὐμενίδας· ἀλλ' ὅταν ὁ Ἑλληνικὸς οὐρανὸς ἀναλάβῃ τὴν λάμπην του, τὰ εἰρήπια ταῦτα μακρόθεν βλεπόμενα καὶ πρὸ πάντων περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, φαίνονται ἀναλαμπδάνοντα ζωὴν ὡς ἐν ταῖς πρώταις αὐτῶν ἡμέραις· τὸ καθαρὸν φῶς μεταδίδει αὐτοῖς τὴν κίνησιν καὶ τὴν ζωὴν του. Ἐὰν δὲν ἦσαν εἰρήπια, ἢ θεὰ βεβαίως θὰ ἐκατόικαι ἀκόμη ἐν αὐτῷ τῇ ναφ τῆς.

**Καὶ αὐτὸς τοῦτοίη.*

EMILIE BURKHOFF

Περὶ τοῦ ναοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις Πολιεύσεως Σφ' ἔτ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΦΙΑΛΗΣ

Αἰτήγημα τοῦ Ἄνδρασαν.

Ἐν τινι μικρῷ, στενῇ καὶ σκολιᾷ δὲθῷ παρετρεῖτο μετὰ πολῶν ἄλλων πενηχρῶν οἰκίσκων καὶ τις οἰκία ὑψηλῇ, ἀλλ' ἐτοιμόρροπος καὶ παντὶ ἀνέμῳ ἀναπεπταμένη. Ἡ οἰκία αὕτη κατακεῖτο μόνον ὑπὸ πτωχῶν, καὶ πανταχοῦ ἐν αὐτῇ, ἰδίως δ' ἐν τῷ ὑποστέγῳ ὑπερφῶν, ἕβλεπτο τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν γυμνότητα.

Εἰς τὸ παράθυρον τοῦ ὑπερφῶου ἐκρέματο παλαιὸν τι κλωβίον, τὸ ὁποῖον οὔτε κυαθίσκον εἴχε διὰ τὸ νερὸν τοῦ πτηνοῦ· ἀντ' αὐτοῦ ὑπήρχε λαϊμὸς φιάλης ἀνεστραμμένος καὶ ἐπομασμένος κἀτωθεν.

Μία γραῖα ἤνοιξε τὴν θυρίδα τοῦ κλωβίου καὶ εἰσῆγαγε τὴν τροφὴν τῆς ὑποκαίδος, ἣτις ἐπήδα καὶ ἐκαλάει ἐν αὐτῷ εὐθὺς καὶ χαρισίστατα.

— Ναι, τὸ ἤξεύρω καὶ ἐγώ, εἶπεν ὁ λαϊμὸς τῆς φιάλης, ἢ μάλλον ἐσκέφθη, διότι ἐν τεμάχιον φιάλης δὲν ὁμιλεῖ παντελῶς, δὲν τῷ εἶναι ὁμοῦ καὶ ἀπηγορευμένον νὰ σκέπτηται. Ναι, τὸ ἤξεύρω καὶ ἐγώ, κελαδεῖς σὺ, ἀφ' οὗ ἔχεις σῶα καὶ ἀβλαβῆ ὄλα σου τὰ μέλη· θὰ εὐλόπαμεν ὁμοῦς ἐὰν θὰ ἐκαλάει καὶ θὰ ἐπήδας ὅπως τῶρα, ἀν σοῦ εἴλεπε τὸ περισσότερον μέρος τοῦ σώματος σου, καὶ δὲν σοῦ ἔμενε παρὰ μόνον ὁ λαϊμὸς καὶ τὸ ῥάμφος, καὶ ἐκείνο βουλωμένον! Ἦτσι εἶναι, πρέπει νὰ ὑπάρχουν καὶ εὐτυχεῖς εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον. Ἐγὼ δὲν ἔχω κάμμειαν ἀφορμὴν νὰ κε-

λαδῶ, ἀλλὰ καὶ ἀν ἤθελα δὲν θὰ ἤμποροῦσα. Ἦτο καιρὸς, ὅταν ἤμην δλάκαιρη φιάλη, ὅπου ἐγνώριζα καὶ ἐγὼ νὰ συρίζω πολὺ νόστιμα, μὸλις μὲ ἐγέμιζον καὶ ἐβαλλον τὸ πῶμα εἰς τὰ χεῖλη μου. Ἦμην πολὺ φαειρὰ τότε καὶ διεσκέδαζα ὅλους. Παρευρέθην καὶ εἰς τὴν περίφημον ἐκείνην ἐξοχικὴν διασκέδασιν διὰ τοὺς ἀρραβῶνας τῆς κόρης τοῦ κοσμηματοπώλου. Ἐνθυμῶμαι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὡς νὰ ἦτο χθὲς. Πόσα πράγματα δὲν εἶδα, πόσα βάρπανα δὲν ἐπέρασα εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς μου! Διήλλον διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος· καὶ θέσεις λαμπροτάτας κατέλαβα καὶ εἰς τὸν βόρβορον ἐκυλίσθην· τῶρα εἶμαι κρεμασμένη εἰς ἐν κλωβίον καὶ ἐκτεθειμένη εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὸν ἥλιον. Ἀληθινὰ ἢ ἵστορία μου ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὴν ἀκούσῃ κανεὶς, ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἀπὸ ἐκείνας ὅπου τρέχουν καὶ καυχῶνται εἰς τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον δι' ἄσα εἶδαν καὶ ἔπαθον· ἔπειτα καὶ ἀν ἤθελα νὰ δμιλήσω δὲν θὰ ἠδυνάμην.

Ὄτω δὲ, ἐν τῷ τῷ μικρῶν πτηνῶν ἐκαλάει εὐθύμως τὸ ἄσμα του, καὶ ἐν τῷ τὸν δρόμον κἀτω ἕκαστος ἐπήγεινε καὶ ἤρχετο, συλλογίζόμενος τὰς ὑποθέσεις του, τὰς διασκέδασεις του, συχνάκις δὲ καὶ μὴ συλλογίζόμενος τίποτε, ἢ φιάλη, τῆς ὁποίας εἴχε μείνει μόνον ὁ λαϊμὸς, παρεδῆθη εἰς βαθυτάτας σκέψεις.

Ἐσυλλογίζετο τὴν φλογερὰν κάμινον τοῦ ὑλουργείου, ἐν ἣ τολμηρὰ πνοὴ τῇ ἐδωρήσατο τὴν ζωὴν. Ἐνθυμεῖτο πόσον κατ' ἀρχαῖς ἐλυπηθῆ ἀποχωρίζομένη τῆς μεγάλης καὶ ζωογόνου θερμότητος τοῦ χωνευτηρίου, καὶ πῶς εἶτε συνειθίσασα τὴν νέαν κατάστασιν τῆς ἐχάρη εὐρεθεῖσα ἐν τῷ μέσῳ τὰ γάματος ὁλοκλήρου φιαλῶν, ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξελθουσῶν καμίνου, καὶ τῶν ὁποίων αἱ ὀρειότεραι ἦσαν προηρισμένα νὰ γεμισθῶσι διὰ καμπανίτου καὶ αἰ κοινότεραι διὰ ζύθου. Καὶ δύναται μὲν ἐνίοτε νὰ συμβῇ φιάλη ζύθου νὰ περικλείῃ αἶνον πολυτιμώτατον, Ἀίκερα Χριστοῦ, καὶ φιάλη καμπανίτου ἐμετικόν· ἀλλ' ἢ γέννησις καταφαίνεται πάντοτε ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς, καὶ ἢ εὐγένεια μένει εὐγένεια καὶ ὅταν ἔτι εἰς τὰς φλέβας αὐτῆς κυκλοφορῇ αἶμα καχεκτικὸν καὶ διεσθαρμένον.

Ἡμέραν τινὰ πᾶσαι αἱ φιάλαι ἐστοποθετήθησαν ἐντὸς κιβωτίων, καὶ ἢ ἡμετέρα μετ' αὐτῶν. Ποῦ νὰ συλλογισθῆ τότε ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ καταντήσῃ εἰς τὸ κλωβίον ἐνὸς πτηνοῦ!

Ὅτε ἐπαναίθε τὸ φῶς—φῶς ὅμοις πολὺ ἀμαυρὸν—εὐρέθη ἐν τῷ ὑπογείῳ οἰνεμπόρου. Ἐκείθεν τὴν ἐξήγαγον ἐκ τοῦ κιβωτίου μετὰ τῶν ἄλλων συντρόφων τῆς, καὶ τὴν ἐρρίμισαν διὰ πρῶτην φοράν. Ἐρριμμένη κατὰ γῆς, κενὴ καὶ ἀνεύρωματος, μεγάλην ὁμολογουμένως ἤσθάνετο ἐνόχλησιν· ἠσθάνετο ὅτι κἄτι τι τῆς εἴλεπε· τὸ κἄτι τι ὁμοῦς αὐτὸ δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ ὄρισῃ. Ἀλλ' ὅταν ἐπληρώθη ὄννου πικραίου καὶ γενναίου, ὅταν τῆς

ἔθεσαν ἐν πώμα καὶ μίαν ἐπιγραφὴν εἰς τὴν βίχην μὲ τὰς λέξεις Πρώτης ποιότητος, τότε ἤσθαι ἐαυτὴν εὐτυχὴ, ὡς ἐὰν εἶδεν ἐξετάσεις καὶ ἐλάμβανεν τὸν βαθυὸν ἀριστα. Τῇ ἐφαινετο ὅτι ἤκουεν ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς φωνὴν ᾄδουσαν πρᾶγματα καθ' ὀλοκληρίαν ἄγνωστα αὐτῇ. Ἡ ἐνδόμυχος τῆς φιάλης φωνὴ ἐψάλλε τὸν πλοῦτον τῶν εὐφύρων ἀμπελώνων, τοὺς χρυσαυθεῖς ἀγροὺς καὶ τὰς χλοερὰς κοιλιάδας, τὰ θέλητρα τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς φιλίας ἀπαρραλλάτως ὡς ἡ ἐνδόμυχος φωνὴ τῶν νέων ποιητῶν οἵτινες πολλὰ καὶ καλὰ κατὰ δὲν ἔχουσι συναίσθησιν τοῦ τί ψάλλουσι.

Πρώτην τινὰ ἢ φιάλημας ἐπωλήθη εἰς τὸν ὑπάλληλον τοῦ κοσμηματοπώλου, ἔστις ἦλθε ν' ἀγοράσῃ οἶνον πρώτης ποιότητος. Ἐτέθη ἀκολούθως ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας εἰς καλάθιον πλήρες χοιρομηρίου, ἀλάτων, ὀλλανδικοῦ τυροῦ, νωποῦ βουτύρου καὶ ἄρθου λευκοτάτου. Ἡ κόρη τοῦ κοσμηματοπώλου ἦτο νέα καὶ ὡραία. Οἱ μεγάλοι μέλαινες ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν πλήρεις πυρρός καὶ εὐγλωττίας· μεθίαμα χαριέστατον ἐπλαγᾶτο ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς· αἱ χεῖρές τῆς ἦσαν μικροὶ, ἀβροὶ καὶ λευκαὶ, ἀλλ' ὁ τράχηλος καὶ οἱ ὤμοί τῆς λευκότεροι ἔτι. Ἦτο ἐνὶ λόγῳ θελατικώτατον καὶ ἀγνώστατον πλάσμα.

Ἐν ᾧ ἡ οἰκογένεια τοῦ κοσμηματοπώλου ἐπορεύετο εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἡ φιάλη εἶχεν ἐξαγάγει τοῦ καλάθου τὸν δι' ἐρυθροῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ ἐσφαρμιζμένον λαμόν τῆς καὶ ἡδύνατο ἀνεῖσαι νὰ περιεργάζεται τὰ περὶ αὐτὴν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ νέα κόρη ἔτριπεν ἐν βλέμματι πρὸς νέον ναυτικὸν, καθήμενον παρ' αὐτὴν. Ὁ νέος οὗτος εἶχεν ἀνατραφῆ παρὰ τῷ κοσμηματοπώλῳ, καὶ πρὸ μικροῦ εἶχε λάβει θέσιν πωρέως ἐν τινὶ πλοίῳ. Τὴν ἐπαύριον ἔμελλε ν' ἀποπλεύσῃ διὰ μεμακρυσμένης χώρας, ἡ δὲ συνδιάλειξις περιεργάζετο περὶ τὰ τοῦ ταξιδίου του.

Ἡ ἔμαξα ἔσταμάτησεν ἐν τῷ δάσει. Μόλις κατήλθον αἱ ἐν αὐτῇ καὶ ἀμέσως ἐκάθησαν ἐπὶ τῆς χλόης, ὅ δὲ πατὴρ ἔλαθεν ἀμέσως τὴν φιάλην καὶ τὸν κοχλίαν, ὅπως ἐξαγάγῃ τὸ πῶμα αὐτῆς. Φαντάζεσθε τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰ αἰσθημάτων φιάλης, τὸ πρῶτον ἐκποματιζομένης; Οὐχί, οὐδέποτε θὰ λησμονήσῃ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην στιγμήν, καθ' ἣν ἀποσπασθέντος τοῦ πώματος αὐτῆς ἐκρότησε, ὡσεὶ ἐκπέμπουσα ἐκπλήξεως κραυγὴν, καὶ καθ' ἣν ἐκ τῶν στέρνων τῆς ἐξέρρευον οἶνος φαιδρῶς μορμυρίζων.

— Βίς ὑγίαιαν τῶν μελλονύμφων! προσέπιεν ὁ πατὴρ. Ἄπαντα δὲ τὰ ποτήρια ἐκενώθησαν ὁμοθυμαδόν· εἶτα ὁ νέος ναυτικὸς ἠσπάζετο τὴν εὐεῖδῃ μνηστῆν του.

— Τὰ ποτήρια ἐπληρώθησαν ἐκ νέου.

— Καλῶς νὰ σὰς εὖρον μετὰ ἐξ μῆνας καὶ νὰ ἐορτάσωμεν τοὺς γάμους, εἶπεν ὁ νέος.

Καὶ ἀφ' οὗ ἐπιεν, ὕψωσε τὴν φιάλην.

— Παρέστης μάρτυς, ἀνεκραύγασε, τῆς εὐδαιμονοεστέρως ἡμέρας τοῦ θίου μου· δὲν θέλω νὰ σὲ μεταχειρισθῆ πλέον κἀνεὶς.

Καὶ τὴν ἐσφενδόνισε μακρὰν. Ἄττη δὲ διαγράψασα παραβολὴν ἔπεσεν εἰς ἀπόστασιν ἐκατοντάδος βηματίων ἐντὸς μικροῦ ἔλους ἐν μέσῳ καλαμώνων καὶ ἄλλων ὑδροχάρων φυτῶν.

Ἡ κόρη τοῦ κοσμηματοπώλου οὐδὲ κἀν βεβαίως ἐσυλλογιζέτο ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ τὴν ἐπανίδη πλέον. Καὶ ἐν τούτοις πόσα πρᾶγματα ἀπροσδόκητα συμβαίνουσιν εἰς αὐτὴν τὸν κόσμον.

— Τοὺς ἐκέρασα οἶνον καὶ πρὸς ἀνταμοιβὴν μὲ πετῶσιν εἰς τὰ ἔλα, ἐσκέφη ἡ φιάλη. Ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἡ πρόθεσις τῶν δὲν ἦτο κακὴ.

Δὲν ἡδύνατο πλέον νὰ ἴδῃ οὔτε τοὺς μελλονύμφους, οὔτε τοὺς γέροντας γονεῖς, τοὺς ἤκουεν ἔμως ᾄδοντας ἐπὶ πολὺ ἀκόμη.

Τὴν ἐσπέραν δύο παιδιὰ ἐκ τοῦ παρκακιμένου χωρίου τὴν ἀνυδροῦ ἐν μέσῳ τοῦ καλαμώνος, τὴν ἐπῆραν καὶ τὴν ἔφερον εἰς τὴν κατοικίαν των. Ὁ προσβύτερος ἀδελφός των ἦτο ἀσάκτως ναυτικός· τὴν προτεραίαν εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν πόλιν, ἡ δὲ μήτηρ των ἠτοίμαζε τὸν ὀδοπορικὸν σάκκον, ἐν ᾧ πατὴρ των ἐσκόπευε νὰ κομίσῃ εἰς τὸν ταξειδιώτην συνοδεύων αὐτὸν μετὰ τῶν τελευταίων ἀποχαιρευσιμῶν τῆς οἰκογενείας.

Ἔῤῥην ἦδη θέσει ἡ μήτηρ εἰς τὸν σάκκον φιάλην πλήρη τοικοῦ τινος ποτοῦ, ὅτε ἦλθον τὰ παιδιὰ φέροντα τὴν φιάλην. Ἡ χωρητικότης τῆς τελευταίας ταύτης ἦτο διπλάσια τῆς ἄλλης· τοῦτου ἔνεκα τὸ ποτὸν μετηγγίσθη εἰς αὐτὴν. Τὸ ποτὸν ἐκεῖνο δὲν ἦτο πλέον οἶνος· ἦτο πικρὸν, ἀλλ' ἐν τούτοις καλόν, ἐν οὐχί εἰς τὴν γεῦσιν, εἰς τὸν στόμαχον ὅμως.

Οὕτω δὲ ἡ φιάλημας ἐπεβίβασθη ἐπὶ τοῦ πλοίου ὅπερ κατὰ παράδοξον συγκυρίαν ἦτο τὸ αὐτὸ, ἐφ' οὗ ἐπέβαινε καὶ ὁ μελλονύμφος τῆς θυγατρὸς τοῦ κοσμηματοπώλου. Ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν τὴν εἶδε, καὶ ἐν τὴν ἔβλεπε, κατὰ πάσαν πιθανότητα δὲν θὰ τὴν ἀνεγνώριζε.

Ἐπὶ τοῦ πλοίου τὴν ἐβάπτισαν, καὶ ἔνεκα τῶν θεραπευτικῶν ιδιοτήτων τοῦ ἐν αὐτῇ περιεχομένου ποτοῦ, ἐξ οὗ πολλοὶ ὠφελήθησαν, τὴν ὠνόμασαν Φαρμακοποιόν· καὶ ἀληθῶς μέχρι τελευταίας σταγόνας αὐτῆς ἦτο ἀνταξία τοῦ ὀνόματος τούτου. Ἡ ἐποχὴ ἐκεῖνη ἦτο εὐτυχιστάτη δι' αὐτὴν. Πολλὰκις οἱ ναυτοπαιδες τὴν ἐλάμβανον εἰς χεῖρας καὶ τὴν ἐξεπωμάτιζον, αὐτῇ δὲ ἐκελάδει καὶ ἐσύριζε φαιδρῶς προστριβομένου τοῦ πώματος εἰς τὰ χεῖλῃ τῆς.

Παρήλθον ἕνταυτε πολλοὶ μῆνας, καθ' οὓς ἔμεινε κενὴ καὶ λησμονημένη ἐν τινὶ γωνίᾳ, ὅτε—κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ταξειδίου των εἰς τὰ ξένα συνέβη τοῦτο ἢ κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἐκεῖθεν; τὸ ἠγνόει διότι δὲν εἶχεν ἀποβίβασθῆ—ἠγέρθη δεινὴ τρικυμία. Κώματα γιγαντιαῖα καὶ

λυσώδη ὕψουν τὸ πλοῖον καὶ τοσοῦτω σφοδρῶς τὸ ἐπληττον, ὥστε ἐτριζον πάσαι αὐτοῦ αἱ συναρμογαί. Μετὰ μικρὸν αἱ ἱστοὶ ἐθραύσθησαν, ἤρξατο εἰσδύον ὕδωρ, ὅπερ δὲν κατορθώθη νὰ ἐκρευθῇ διὰ τῶν ἀντιλίων, καὶ τὸ πλοῖον ἐβυθίσθη ἐν νυκτὶ ζοφερᾷ καὶ φρικώδει.

Κατὰ τὴν κρίσιμωτάτην ἐκείνην στιγμήν ὁ μελλονύμφος τῆς κόρης τοῦ κοσμηματοπώλου ἔγραφεν ἐπὶ τινος χαρτίου τὰς ἑξῆς λέξεις· «Θεέ μου, οἰκτιρεὸν ἡμᾶς. Ἀπολύλαμεν!» Προσέθηκεν ἕνα ἀποχαιρευσιμὸν πρὸς τὴν μελλονύμφον του, τὸ ὄνομα του, τὸ τοῦ πλοίου, τὴν χρονολογίαν, εἰσήγαγε τὸ χαρτίον εἰς τὴν κενὴν φιάλην, εἶτα δὲ ἐρηπτικῶς πωμάσας αὐτὴν τὴν ἔριψεν εἰς τὰ κύματα.

Οὐδόλως ἐφαντάζετο, φεῦ! ὅτι ἡ φιάλη ἢ φέρουσα τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου του ἦν αὐτὴ ἐκεῖνη, ἐξ ἧς ἐπιεν ἐπευχόμενος ὑπὲρ τῶν γάμων καὶ τῶν ἐλπίδων του.

Ἄπαντες οἱ ἐπιβάται καὶ τὸ πλήρωμα ἀπώλασθησαν μετὰ τοῦ πλοίου. Μόνον ἡ φιάλη ἐπέπλεε κούφη ὡς πτηνὸν προσφάσον διὰ τῶν περῶγων του τὴν ἐπιφάνειαν τῶν κυμάτων.

Ὁ ἥλιος ἀνέτειλε καὶ ἔδυσε. Ἡ λαμπρὰ τοῦ λυκόφωτος ἀνταύγεια ἀνεμίμησκεν εἰς τὴν ταξειδευτήριαν τὴν φλογερὰν κἀμινον, ἣν ἔσχεν ὡς κοιτίδα, καὶ τῇ ἐπέφερε νοσταλγίαν. Ἐν τούτοις ἐξηκολούθει τὸν δρόμον τῆς, χωρὶς νὰ προσκρούσῃ ἐπὶ τῶν βράχων, χωρὶς νὰ καταποθῆ ὑπὸ τῶν καρχαριῶν.

Ἐπλευσεν οὕτω πολλὰς ἡμέρας καὶ μῆνας, ἀκολουθοῦσα τὸ ῥεῦμα, ὅτε μὲν πρὸς βορρᾶν, ὅτε δὲ πρὸς νότον. Ἦτο ἐλευθέρη καὶ ἀνεξάρτητος· ἀλλ' ὅλα τὰ θαυρνεύει τις καὶ αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν, ὡς φαίνεται, κἀποσε.

Τὸ μικρὸν τεμάχιον χάρτου, ὁ τελευταῖος τοῦ νεανίου ἀποχαιρευσιμὸς πρὸς τὴν μνηστῆν αὐτοῦ, δὲν θὰ ἐγίνετο πρόξενος στρυγερᾶς ἀπελπισίας περιερχόμενον εἰς χεῖρας τῆς δυστυχοῦς νεανίδος; Ἐπειτα ποῦ ἦτο αὐτὴ; Ποῦ ἦσαν αἱ λευκότεραι καὶ ἀβρόταται αὐτῆς χεῖρες; Ποῦ ἦτο ὁ τόπος τῆς; Ἡ φιάλη, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἠγνόει πάντα ταῦτα. Ἐξηκολούθει ὅμως πλεύουσα μέχρις οὗ προσήραξεν εἰς τινα ἀκτὴν. Βίς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὠμίλουν γλῶσσαι ἐντελῶς ἀκατάληπτον εἰς αὐτὴν, οὐδὲν δ' ὁμολογουμένως εἶναι ἐνοχλητικώτερον ἀπὸ τὸ νὰ μὴ καταλαμβάνῃ τὴν γλῶσσαν ἐκείνων μετ' ὧν συμβοίει.

Εὗρον τὴν φιάλην, τὴν ἐξεπωμάτισαν, ἐξήγαγον τὸ γραμματίον καὶ ἐξήτασαν αὐτὸ μετὰ προσοχῆς· ἀλλ' οὐδεὶς ἡδυνάθη νὰ ἐνηύσῃ τὰς λέξεις, τὰς ὁποίας περιεχεῖ· ἐμάντευον μόνον ὅτι θὰ προήρχετο ἐκ πλοίου ναυαγῆσαντος· ἀλλ' οὐδὲν πλέον. Ὅθεν μὴ γινώσκοντες τί νὰ τὸ κάμωσι, τὸ ἔθηκον εἰς ἐν κιβώτιον.

Ἐκάστοτε, ὁσάκις ξένος τις ἤρχετο, τῷ ἐπεδεικνύετο τὸ γραμματίον τοῦτο· ἐκ τῆς πολλῆς δὲ

χρησεως οἱ χαρακτηρισμοὶ αὐτοῦ, οἵτινες ἦσαν γεγραμμένοι διὰ μολυβδογραφίδος, κατέστησαν ἐπὶ τοσοῦτον δυσδιάκριτοι, ὥστε ἐπὶ τέλους οὐδὲ νὰ ὑποθέσῃ τις ἡδύνατο ὅτι τὸ χαρτίον ἐκεῖνο εἶχε ποτὲ γράμματα.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ φιάλη ἔμεινε εἰς τὸ κιβώτιον, μέχρις οὗ ἡμέραν τινὰ τὴν ἀνεβίβασαν εἰς τὴν ὑπὸ τὴν στέγην ἀποθήκην, ἐνθα κατεκαλύφθη ὑπὸ κονιορτοῦ καὶ ἀραχνῶν. Πόσον ἐθλιβετο τότε ἐνθυμουμένη τὴν εὐδαίμονα ἡμέραν, καθ' ἣν ἐκέρασε τὸν οἶνον τῶν ἀρραβώνων ἐν τῷ δάσει, καὶ ἐκεῖνας καθ' ὅς πλέουσα ἐπὶ τῶν κυμάτων ἔφερε τὸν ὑστάτον ἀποχαιρευσιμὸν μνηστῆρος εἰς τὴν προσφιλεῖ αὐτοῦ μνηστῆν!

Ἐν τούτοις εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἔμεινε ἐπὶ εἴκοσιν ὀλοκληρὰ ἔτη, καὶ θὰ ἔμεινε ἴσως μέχρι τοῦδε, ἐν ἡ οἰκία δὲν κατηδαφίζετο. Ὅτε ἀφῆρθη ἢ στέγη τὴν ἀνεκάλυψαν, καὶ εἶδεν ὅτι ἀσχολοῦνται περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν ἡδύνατο νὰ ἐνηύσῃ τί ἔλεγον.

— Ἐὰν ἔμεινε κάτω εἰς τὸ δωμάτιον, ἐσκέφη, θὰ ἐμάνθηνα τὴν γλῶσσαν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' εἰς μίαν ἀποθήκην πῶς νὰ μάθῃ κανεὶς ξένος γλώσσας;

Ἐπλύθη καὶ ἐρρητίσθη διότι θὰ τὴν ἐχρειαζόντο βεβαίως. Βύτυχης διότι ἀποκατέστη καθαρά καὶ διαφανῆς, ἐνόμισεν ὅτι ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς νεανικοὺς αὐτῆς χρόνους· μόνον ἡ κολλεκτικὴ ἐπιγραφὴ τῆς ἔλειπε.

Τὴν ἐπλήρωσαν ἐκ τινος εἶδους σπόρου, ἀγνώστου αὐτῇ, ἀκολούθως δὲ τὴν ἐπώμασαν καὶ τὴν περιετύλιξαν τοσοῦτω καλῶς, ὥστε δὲν ἡδύνατο νὰ διακρίνῃ οὔτε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, οὔτε τὸ τῶν λύχνων, καὶ ἐπὶ ὀλιγώτερον τὸ τῶν ἀστέρων. Οὕτω προετοιμασθεῖσαν τὴν ἔθεσαν ἐντὸς κιβωτίου, ὅπως τὴν ἀποσπελίσων πολὺ μακρὰν, καὶ τοὶ κατηγανακτισμένη διότι, ἐταξειδεύουν εἰς τὰ σκοτεινά, οὐδὲν βλέπουσα ἢ ἀκούουσα τῶν περὶ αὐτὴν.

Ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸν πρὸς ὄρον αἱ πρώται λέξεις ὅς ἤκουσεν ἦσαν αἱ ἑξῆς· «Μὲ πόσον φροντίδα τὴν περιετύλιξαν καὶ τὴν ἔθεσαν εἰς τὸ κιβώτιον! ὅπως δὴ ποτε ὅμως, ἂς παρατηρήσωμεν μήπως ἐσπασε.» Καὶ ἦτο αὐτὴ ἐκεῖνη ἡ γλῶσσα ἣν τὸ πρῶτον ἤκουσεν, ἐν τῷ ὑελοურγίῳ, ἐν τῇ ἀποθήκῃ τοῦ οἴνουπόρου, ἐν τῷ δάσει, ἐπὶ τοῦ πλοίου· ἡ μόνη γλῶσσα ἣν κατελάμβανε! Ἐπέστρεψε λοιπὸν εἰς τὴν γενέθλιον αὐτῆς χώραν! Ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς χαρᾶς ἣν ἤσθαι ἡ δόξα ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐξολισθήσῃ τῶν χειρῶν, αἵτινες τὴν ἐκράτουν. Ἐκποματισθεῖσα καὶ κενωθείσα ἔτέθη εἰς ἐν ὑπόγειον, ἐνθα διήνησαν ἐν ἡσυχίᾳ πολλὰ ἔτη τῶν γρατειῶν τῆς, εὐτυχῆς λογιζομένη, διότι ἔζη ἐν μέσῳ συμπαιτωτῶν.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ κῆπος τῆς ἐκοσμήθη δι' ἑορτῆν. Ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον δάδες πολλὰ καὶ ἀνημμένα· ἐσχημάτιζον στέφανον φωτεινόν,

φανοί δὲ χάρτινοι καὶ ποικιλόχρωμοι ἐφαίνοντο ὡς χονδρά κνήνη ἐν μέσῳ τοῦ φυλλώματος τῶν δένδρων. Ὁ οὐρανὸς ἦτο αἴθριος καὶ ἀστερόεις· ἡ δὲ σελήνη ἐσκόρπιζε μεγαλοπρεπῶς τὰς γλυκείας αὐτῆς ἀκτῖνας. Βίς τὰς πυκνοφύλλους σκιαδάς τοῦ κήπου εἶχον τεθῆ φαλαί, δίκην κηροπηγίων φέρουσαι ἀνημέμενα κηρία¹ μεταξὺ αὐτῶν συγκατηοιθεῖτο καὶ ἡ ἡμετέρα, ἧτις ἦτο κατενθουσιασμένη ἐλέπυσα ἑαυτὴν ἐν τῇ χλοερᾷ ἐκείνῃ ἐκτάσει, καὶ περὶ αὐτὴν πλήθος εὐθύμων ἀνθρώπων, ὧν οἱ πλεῖστοι ἐχόρευον εἰς τὸν ἴχον λαμπρῆς μουσικῆς. Τὸ θέαμα ἐκεῖνο ἦτο ἱκανὸν νὰ τὴν κάμη νὰ ληθμονήσῃ τὰ εἰκοσιν ἔτη, τὰ ὅποια εἰς ξένην γῆν διήλθεν ἐν σκοτεινῇ ἀποθήκῃ.

Ἐστὶν ὅτε νέος τις καὶ νεανὺς ἐκόθητο οὐχὶ μακρὰν αὐτῆς, ἀναμιμνήσκοντας αὐτῇ τὸν νέον ναυτικὸν καὶ τὴν κόρην τοῦ κοσμηματοπώλου. Οἱ στοχασμοὶ τῆς εἶχον τινὰ ἀναλογία ἀπὸ τῶν στοχασμῶν γηραιῶς τινος κόρης, εὗρισκομένης μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων, ἧτις δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὴν Ολλίφιν τῆς ἀναπολοῦσα τὴν εὐδαιμονεστέραν τοῦ βίου τῆς ἡμέραν, τὴν ἡμέραν, καὶ ἦν ὁ μνηστὴρ αὐτῆς—νέος ναυτικός—προέπιεν ἐν μέσῳ ἐνὸς δάσου, ὑπὲρ τοῦ προσροῦτος γάμου των. Ἐν τούτοις δὲν ἀνεγνώριζε τὴν φαίλην, ἧτις ἀφ' ἑτέρου οὐδὲ κὰν ὑποπέυετο ὅτι ἡ γραιὰ ἐκεῖνη καὶ ἡ ὀραία κόρη τοῦ κοσμηματοπώλου ἦσαν ἐν και τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Οὕτω συχνὰ συμβαίνει εἰς τὸν κόσμον· οἱ ἄνθρωποι ἀποχωρίζονται, καὶ ἔτιαν μετὰ πηλυσιν χρόνου συναντηθῶσι, δὲν ἐνθυμοῦνται ἂν εἶδον ποτὲ ἀλλήλους.

Ἡ φαίλη ἐπανάκαμψε παρὰ τῷ οἰνοπώλῃ ὅστις τὴν ἐγέμισεν ἐκ νέου καὶ τὴν ἐπώλησεν εἰς ἕνα ἀεροναύτην, μέλλοντα τὴν ἐπομένην κυριακὴν ν' ἀνέλθῃ δι' ἀεροστάτου· ἐτέθη δὲ εἰς καλάθιον μετὰ τινος κονιάκου, τρέμεντος ἐπὶ τῇ ἰδέῃ ὅτι ἐκ μεγίστου ὕψους ἕνα κατήρχετο δι' ἀλεξιπτώτου. Κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν, τὸ ἀερόστατον ἐπληρώθη ἀερίου· εἴτα τὰ συνέχοντα αὐτὸ σχοινία ἐκόπησαν, καὶ ὁ ἀεροναύτης, τὸ καλάθιον, ἡ φαίλη καὶ ὁ κόνικλος ἀνῆλθον εἰς τοὺς ἀέρας· κάτωθεν αὐτῶν ἡ μουσικὴ ἐπαίανιζε, τὸ δὲ πλήθος ἐπευφάνη.

Τί ἀλλόκοτον ταξείδιον, ἐσκέπετο ἡ φαίλη· δὲν φοβεῖται κἀνεὶς νὰ προσκρούσῃ εἰς βράχους—θάλασσα χωρὶς ὑφάλους!

Μυριάδες ἀνθρώπων ἐθεῶντο τὸ ἀερόστατον ἀνερχόμενον· καὶ ἡ γραιὰ τοῦ κήπου, ὄρθη εἰς τὸ παράθυρον τοῦ ὑπερόψου τῆς, ὅπου ἐκρέματο κλωβίον περιέχον μίαν ὑπολαίδα, παρηκολούθει μετὰ προσοχῆς τὰς κινήσεις αὐτοῦ.

Ἀνελθὼν μέχρι τινὸς ὕψους, ὁ ἀεροναύτης ἐρριψε τὸν κόνικλον μετ' ἀλεξιπτώτου· εἴτα, λαβὼν τὴν φαίλην, ἔπιεν εἰς ὕψισαν πάντων τῶν

θεατῶν καὶ ἐσφενδόνισεν αὐτὴν εἰς τὸ διάστημα. Ἡ γραιὰ τοῦ ὑπερόψου ἐσκέφη Ἰσως ὅτι εἶδε καὶ ἄλλοτε, κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἀρραβῶνων τῆς, ἐν τῷ δάσει σφενδονιζομένην φαίλην· ἀλλὰ φυσικῶς τῷ λόγω δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι ἦτο ἡ ἰδία.

Ὁ κόνικλος κατήρχετο βραδέως καὶ ἐπάτησε τὴν γῆν σῶος καὶ ἀβλαβῆς, ἐπικροτοῦντος τοῦ πλήθους. Ἀνὴρ συνέβη ὅμως τὸ αὐτὸ δυστυχῶς εἰς τὴν φαίλην· μετὰ τινὰς ἀτάκτους ἐν τῷ ἀέρι κυβιστήσεις ἔπεσε τέλος ἐπὶ τῆς στέγης μιᾶς οἰκίας, ἀλλὰ μετὰ τὸς ἀτῶν ὀργῆς, ὥστε συνέτριβη εἰς μυρία τεμάχια, διασκορπισθέντα πανταχόσε. Ἦτο φοβερὰ ἡ στιγμή ἐκεῖνη. Μόνος ὁ λαίμωδος ἔμεινε ἀκέραιος· εἶχε δὲ κατὰ τύχην θραυσθῆ οὕτως, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι εἶχε κοπῆ τεχνικῶς εἰς τὸν τροχόν. Γείτων τις τὸν ἔλαβε καὶ τὸν ἐδώρησεν εἰς τὴν γραιάν, ὅπως τὸν μεταχειρισθῇ ὡς κυψίσκον διὰ τὸ κλωβίον τῆς ὑπολαίδος, τῆς συντροφῆς ἐν τῇ μοναξίᾳ τῆς.

—Ναὶ, κελἀδει σὺ, ἐσκέπετο ὁ λαίμωδος τῆς φαίλης, ἀκούων τοὺς εὐθύμους ἀρμονικοὺς φθόγγους τοῦ μικροῦ πτηνοῦ. Ἐγὼ κίνεις δὲν εἰδέυρει τί ἠμποροῦσα νὰ εἶπω· τὰ παθήματά μου εἶναι ἄγνωστα· ἠξοῦρον Ἰσως μόνον περὶ ἐμοῦ ὅτι ἀνέβην μὲ ἀερόστατον, καὶ κατῆλθον· ἀλλοίμονον! ἐγὼ εἰδέυρω πῶς.

Μίαν ἡμέραν ἐπισκέφη τὴν γραιάν μίαν φίλην τῆς· συνδιελέγοντο οὐχὶ περὶ τῆς φαίλης, ἀλλὰ περὶ μίης μύρτου, ἀνθοῦσης παρὰ τὸ κλωβίον.

—Δὴν θέλω νὰ ἐξοδύσῃς τέσσαρας δραχμάς διὰ τὴν ἀνθοδέσμη τῆς κόρης σου, ἔλεγεν ἡ γραιὰ οἰκοδέσποινα· ἔχω ἐκεῖ μίαν μυρτιὰν ἀνθισμένην, κὺταζε πόσον εἶναι ὄραία· εἶναι ἀπὸ τὸν σπόρον ἐκείνης, τὴν ὅποιαν μοὶ ἐχάρισες τὴν ἐπαύριον τῶν ἀρραβῶνων μου διὰ νὰ κατασκευάσω ἀπὸ τὰ ἐνθὴ τῆς τὴν ἀνθοδέσμη τῶν γάμων μου· ἀλλ' οὐδέποτε ἦλθεν ἡ ὄρα ἐκεῖνη δι' ἐμῆ. Ἐκείνος ὅστις ἔμελλε νὰ γίνῃ ἡ γαρά καὶ ἡ εὐλογία τοῦ βίου μου, δὲν ὑπάρχει πλέον· κομμάτι τὸν ὕπνον τὸν αἰώνιον εἰς τὰ βάθη τοῦ Ὀκεανοῦ.

Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς δυστυχῆς γραιᾶς ὑγράθησαν ἐκ δακρῶν. Καίτοι τὸς ἀτῶν εἶχον παρέλθει ἔτη, οὐδὲν ὅμως ἐλησμόνησεν, οὕτε τοὺς τρυφεροὺς τοῦ μνηστῆρος τῆς ἀποχωρητισμοῦ, οὕτε τὴν πρόποσιν του, οὕτε τὸν πῶτον ἀπασμὸν δν παρ' αὐτοῦ ἔλαβε. Πᾶσαι αὐταὶ αἱ ἀναμνήσεις διετηροῦντο ὡσεὶ θλασκωμέναι ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς, ἐσυλλογίζετο δὲ τοὺς παρελθόντας χρόνους, μὴδαμὸς ὑποπτευσμένη ὅτι πησίον αὐτῆς εὗρίσκετο μάρτυρ τῆς εὐδαιμονος ἐκείνης· ἐποχῆς, ὁ λαίμωδος τῆς φαίλης, ἧτις τσοῦσαν φαιδρῶς ἐσύριζε καὶ ἐμαρμύριζε κατὰ τὴν διὰ πάντοδ ἀπελοῦσσαν ἡμέραν τῶν ἀρραβῶνων τῆς.

1. Παρὰ τοῖς λαοῖς τῆς Ἀρακτοῦ ἡ γαιμήλιος ἀνθοδέσμη τῶν νανίδων πλέκεται εἰς ἀνθῶν μύρτου.

Οὔτε ὁ λαίμωδος τῆς φαίλης ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀνεγνώριζε. Οὕτω δ' ἕκαστος ἀπερροφῆτο κατ' ὄλοκληριαν ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀναμνήσεων. Ὁ ζῦθ ἐν ταῖς ἀναμνήσεσι τοῦ παρελθόντος πρὸς οὐδὲν λογίζεται τὸ παρὸν. Βεβαίως δὲν κατηγοροῦ τὴν γραιάν κόρην διότι ἔμεινε πιστὴ εἰς τὸν ἀποθανόντα μνηστῆρά της, οὔτε τὴν ἠκρωτηριασμένην φαίλην διότι ἀνεπύλει τὰ ταξείδια καὶ τὰ παθήματα τῆς νεανικῆς τῆς ἡλικίας· ἀλλ' οὐχ ἦτον δὲν πρέπει νὰ περιφρονῶμεν καὶ τὸ παρὸν. Τὰ κελαδῆματα τῆς ὑπολαίδος, ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, ἡ φουομένη χλόη, ἡ ἐπάνοδος τῆς γλυκείας ἀνοΐσεως, ἔχουσι τὴν ἀξίαν των ἐν πάσῃ ἡλικίᾳ, οἰαιδῆποτε καὶ ἀν ὧσιν αἱ δοκιμασίαι εἰς ὑπέστημεν.

N. P. H.

ΠΕΡΙ ΛΥΚΙΣΚΟΥ ΚΑΙ ΖΥΘΟΥ

Ἐράνισμα ὑπὸ Σ. Μ**

Βίς πάσας τὰς βορείας χώρας τῆς Ἑυρώπης, ἐνθα ὁ ἥλιος δὲν ἔχει ἀρκούσαν τὴν δύναμιν νὰ πεπάνη τὴν σταφυλὴν, ἀναπληροῦσι τὸν οἶνον διὰ τοῦ ζύθου, τοῦ ὀποίου κυριώτατον συστατικὸν ἀποτελεῖ τὸ φυτόν τοῦ *λυκίσκου*.

Ὁ λυκίσκος εἶναι φυτόν ὑπαγόμενον βοτανικῶς εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν κνιδιοειδῶν, καλεῖται δὲ *Humulus Lupulus λυκίσκος ὁ γρήσιος* (κοινῶς ἀγριόκλημα. Γαλλ. Houblon. Γερμ. Hopfen). Διὰ τῶν παλαμοσχιδῶν αὐτοῦ φύλλων τῶν προσκεκολλημένων ἐπιεῦκαμπτοῦ στελέχους, διὰ τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἔρπει ἐπὶ τῶν τοίχων ἢ τῶν στύλων, ὅπου παρεμπλέκει τὰς ἐστγγγας αὐτοῦ, ἀναπολεῖ εἰς τὸν ναὺν τὴν ἄμπελον· ἀλλ' ἀντὶ ὡς αὕτη νὰ παράγῃ καρπὸν χυμῶδη, παράγει εἰδός τι κόνων ἀσάρκων, ἀφορήτου πυκρότητος, ὅστινες εἶναι ἄνθος ἄλλον ἢ καρπὸς καὶ καλοῦνται *στροβίλοι*, οὗτοι δὲ διδούσι τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα πρὸς κατασκευὴν ζύθου.

Παρ' ἡμῖν ὁ *λυκίσκος*, καὶ ἂ ἀναφέρει ὁ κ. Δε Ἐλδράττ ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Περὶ τῶν ἀφελίμων φυτῶν τῆς Ἑλλάδος», φέεται εἰς ὄρεινῆς χώρας, π.χ. κατὰ τὴν Λεβαδέειαν, ἐν Βυθόϊα, Ἀρακιδίᾳ, ἐπὶ τοῦ Πάρωνος (Μαλεβοῦ), καλούμενος ὑπὸ τῶν ἐγγωρίων *ἀγριόκλημα*. Ἡ καλλιέργεια αὐτοῦ θὰ ἦτο, λέγει, συμφερωτάτη εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ ἦδη καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ, ἐνθα ἐκαλλιεργήθη τὸ φυτόν, ἐπέδωσεν εἰς ἀξίην καὶ πλουσίως ἐκαρποφόρησε.

Ἐν Ἀλσατίᾳ, ἐνθα ὁ λυκίσκος ἀποτελεῖ μίαν τῶν βάσεων τοῦ ἐγγωρίου πλοῦτου, ἡ συγκομιδὴ αὐτοῦ εἶναι ἐν ἐκάστῳ χωρίῳ ἀληθῆς ἐσορτή. Οἱ ἐργάται ἐμβαίοντες εἰς τοὺς λυκίσκωνας ἐν φωναί· καὶ ἀλαλαγμοῖς βίπτουσι χαμαὶ τοὺς ὑψηλοὺς ἑλατίνους πασσάλους, περὶ τοὺς ὁποίους εἰσι περιελιγμένοι χαριέντως οἱ κληματοειδῆς λυκίσκοι, πλήρεις ἀνθέων, καὶ ἀποκόπτοντες ἐπιμε-

λῶς τοὺς στροβίλους σπιθίζουσιν εἰς σάκκους ἢ εἰς μεγάλα κιβώτια. Ἡ ἐργασία δὲ αὕτη εἶναι κοπιώδης, διότι ὁ λυκίσκος εἶναι δυσπρόσιτος ὡς ἐκ τοῦ λαοίου καὶ ἀκκνιῶδους χυδὸς τοῦ στελέχους· του, ἐκ τούτου δὲ ἔμια τῇ προσοφῇ τὸ δέρμα ἐρυθρῶς προκαλοῦν πόνους.

Τὰ κνήνη τοῦ λυκίσκου συγκομισθέντα ξηραίνονται πρὶν γίνῃ αὐτῶν χρῆσις.

Ἐπάρχουσι τινες νομίζοντες ὅτι ὁ ζύθος κατασκευάζεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τῶν στροβίλων τοῦ λυκίσκου· τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές· ὁ λυκίσκος εἶναι μὲν ἀπαραίτητος εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ζύθου παρέχων αὐτῷ τὸ ἔρωμα καὶ τὴν ἰδιόχουσαν γεῦσιν, δὲν ἀποτελεῖ ὅμως καὶ τὴν βάσιν τοῦ ποτοῦ τούτου.

Ὁ ζύθος εἶναι ποτὸν ἐλαφρῶς οἶνοπνευματωδῆς, προκύπτον ἐκ τῆς ζυμώσεως τῆς κριθῆς ἢ ἄλλων δημητριακῶν καρπῶν καὶ γνωστὸν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν ἀπαντῶμεν τὸ ἐκ κριθῆς κατασκευαζόμενον πόμα κατὰ ἀγιδωρον, τὴν *πιτάσῃνη* κατὰ Διοσκορίδην, τὸ *κρίθιον* πόμα κατὰ Στράβωνα, τὸν *κρίθιον οἶνον* ἢ *θρῆστον* ἢ *πίνον* κατὰ Ἀθήναιον καὶ τὸν *ζύθος* πάντα ταῦτα ἦσαν εἰδη ζύθου, περὶ ὧν δὲν εἶναι ἐνταῦθα τόπος νὰ πραγματευθῶμεν.

Ἐπιῶμεν ἤδη ὀλίγα τινα περὶ τῆς σημερινῆς κατασκευῆς τοῦ ζύθου. Αἱ κυριώτεραι ἐργασίαι, εἰς τὰς ὁποίας ὑποβάλλονται αἱ πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ ζύθου χρησιμεύουσαι ὕλαι, εἶσι τρεῖς· ἡ *ἐκθόνησις* (le maltage), ἡ *ἐκσακχάρωσις* (le brassage) καὶ ἡ τοῦ *λυκίσκου ἀνάμιξις* (l'houblonnage). Ἡ πρώτη τῶν ἐργασιῶν τούτων, ἡ ἐκθόνησις, σκοπεῖ ν' ἀναπτύξῃ ἐν τοῖς κόκκοις τῆς κριθῆς οὐσίαν τινὰ εἰδικήν, ἀξιωτοῦχον, ἀσαφους χημικῆς συστάσεως, καλουμένην *διάστασιν*, ἔχουσαν τὴν δύναμιν διὰ τῆς χημικῆς αὐτῆς ἐπιδράσεως νὰ μετατρέπῃ τὸ ἄμυλον τῆς κριθῆς εἰς σάκχαριν. Πρὸς τοῦτο ἐτρέχεται ἡ κριθὴ καὶ μεταφέρεται εἰς ὑπόγειον, ἐνθα ὑπὸ τὴν ἐπίφρειαν τῆς θερμότητος καὶ τῆς ὑγρασίας βλαστάνει· ὄταν δὲ τὸ φυτόν γίνῃ ἀρκούντως μακρὸν ξηραίνουσι τοὺς κόκκους τῆς κριθῆς εἰς θερμὸν ἀνεμον ἢ φρύγουσιν, ἀφαιροῦσιν ἀπ' αὐτῶν τὰ ῥιζίδια καὶ ἀλῆθοντες εἰς μύλους ἀπολαμβάνουσιν ἐκ τούτου οὐσίαν καλουμένην *βύνην*.

Ἡ βύνη αὕτη ὑποβάλλεται κατόπιν εἰς τὴν ἐκσακχάρωσιν τιθεμένη εἰς κάδους πλήρεις ὕδατος θερμοῦ ἀνακυκωμένου ἀδιαλείπτως, συνήθως διὰ μηχανήματος τινος. Διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης ἡ διάστασις δρᾷ ἐπὶ τοῖς ἀμύλου τῆς κριθῆς καὶ μεταβάλλει αὐτὸ εἰς σάκχαριν· διαλυομένης δὲ ταύτης ἐν τῷ θερμῷ ὕδατι παράγεται τὸ *γλεῦθος* τοῦ ζύθου (mout). Ἐνταῦθα ἄρχεται ἡ σείρα τοῦ λυκίσκου· τὰ κνήνη αὐτοῦ ῥιπτόνται εἰς τὸ γλεῦθος τοῦ ζύθου, τὸ ὅποιον μετὰ ταῦτα βράζεται ἐπὶ πολλὰς ὥ-

ρας, καθ' ὃς παραλαμβάνει ἐκ τοῦ λυκίσκου τὴν ἀπαυτουμένην πικρότητα. Τὸ γλυκὺς ἀναμιχθὲν οὕτω μετὰ τοῦ λυκίσκου διηθεύεται καὶ μεταγγίττει εἰς κάδους, ἐνθα ἀφελὸν ἤρμον ὑφίσταται ἄλλαν βραχέαν ζύμωσιν, τὴν καλουμένην οἴνοπνευματώδη, δι' ἧς ἡ σάκχαρις μεταβάλλεται εἰς οἴνοπνευμα.

Μετὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ζύμωσιν μεταγγίττειται αὐθις τὸ ὑγρὸν μετὰ προποχῆς καὶ παραδίεται εἰς κατανάλωσιν, ἔτοιμος πρὸς πόσιν ἡδὴ ζῦθος γενόμενος.

Ὁ ζῦθος εἶναι ποτὸν τῆς ψυχροτέρας Εὐρώπης, ἐν γρήσει ἐκεῖ ἀντὶ τοῦ οἴνου. Ἀπὸ τινων χρόνων ἡ ζυθοποισία καὶ παρ' ἡμῖν ἐπεξετάθη καὶ δὴ ἐν Ἀθήναις, θεωρουμένη ὡς τρέψις μὴ ἐνέχουσα τὸ ταπεινὸν καὶ γυδαὸν τῆς οἴνοποισίας, ἀλλ' εὐγενεστέρα τις οὐσα διὰ τὸ ἦττον μεθυστικὸν, καὶ τὸ πολὺ τῆς ἀξίας τοῦ ζύθου.

Ὁ ζῦθος εἶναι ποτὸν περιέχον πολλά θρεπτικὰ στοιχεία, ἰδίως δὲ σάκχαριν, λεύκωμα, ἄμυλον καὶ διάφορα ἄλατα, πρὸς δὲ τούτοις καὶ διάφορα ὀξέα, ὧν σημαντικώτερον τὸ ἀνθρακικὸν, καὶ μόρια λυκίσκου πικρὰ καὶ αἰθεριώδη ὅλα δὲ ταῦτα περιέχονται ἐντός πολλοῦ ὕδατος οὗ τινος ἡ ἀνυλογία πρὸς τὰς οὐσίας ταύτας εἶναι 99-95 %.

Ἐκτός τούτων περιέχει ὁ ζῦθος καὶ οἰνόπνευμα διαφόρου ποσότητος, κατὰ τὸ εἶδος τοῦ ζύθου. Οὕτως ὁ ἀσθηρὸς ἀγγλικὸς ζῦθος περιέχει 9-8 ^o οἰνοπνεύματος, τὰ γερμανικὰ εἶδη 4 ^o/₁₀.

Ὁ λίαν ἀρρίζων ζῦθος παράγεται προστιθεμένων ἐν ταῖς κλεισταῖς φιάλαις σακχάρους ἢ σταφίδων, δι' ὧν ἐξακολουθεῖ ἡ ζύμωσις καὶ ἡ παραγωγή ἀνθρακικοῦ αἰθέρος.

Ὁ ζῦθος λοιπὸν, ὡς ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ οὐσίω, τρέφει μικρὸν τὸ σῶμα ἡμῶν, διεγείρει τὴν κυκλοφορίαν διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ αἰθέρος καὶ τονώνει τὸν στόμαχον διὰ τῆς πικρᾶς οὐσίας τοῦ λυκίσκου ἢ πλὴν τούτου ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ ὄργανου τοῦ βλαστικῆς ἀναπνοῆς, ὡς παρὰ καὶ οἰνοῦ, διὰ τοῦ σπουδαιότερου τῶν συστατικῶν αὐτοῦ, τοῦ οἰνοπνεύματος. Παραλείποντες τὴν θεωρίαν, περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ οἰνοπνεύματος ἐπὶ τοῦ σώματος, μνημονεύομεν ἐνταῦθα τῶν λόγων τοῦ Moleschotti λέγοντος, ὅτι, ὅστις τρώγει ὀλίγον καὶ πίνει μετρίως οἰνόπνευμα ἔχει τὸ αὐτὸ ποσὸν αἵματος καὶ ἰσθμὸν πρὸς τὴν τρώγοντα πολὺ μὴ πίνοντα δὲ ζῦθον, ἢ οἰνόπνευμα κεκραμμένον. Ἐνταῦθεν, λέγει ὁ Moleschotti, εἶναι σκληρὸν ν' ἀποστερῶμεν τὸν ἐργάτην, τὸν ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου ἀπολαμβάνοντα λιτὸν δειπνον, τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ὅ ἐστι τοῦ μέσου ἐκείνου δι' οὗ διατηρεῖται ἐπὶ πολὺν χρόνον τὴν ἑλλειπὴ αὐτοῦ τροφῆν. Ἐὰν εἴχῃ ἀφιλεστέραν τροφὴν ἢ δυνάμεθα νὰ ἀποστερήσωμεν αὐτὸν τοῦ οἰνοπνεύματος ἐνώσθῃ ὅμως δὲν ληθθῇ φροντὸς ὅπως τρέφεται ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ὁ ἐργαζόμενος, εἶναι σκληρὸν ν' ἀ-

φαιρῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν ἀγαθὸν διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἡ χρῆσις αὐτοῦ φέρει εἰς κατάχρησιν.

Παρ' ἡμῶν δὲ ἐργάτης ὁ πορευόμενος εἰς κοπιώδη ἐργασίαν, καὶ δὴ τὴν ἐν ταῖς ἀγρῶσι, καὶ φέρων ἀνητημένην εἰς τοὺς ὡμούς αὐτοῦ πλῆρη ἐκ βητικίου τὴν τούτρα, κομίζει μεθ' ἑαυτοῦ σωτήριον μέσον δι' οὗ οὐθ' ἀ συντηρήσῃ τὰς ὀλίγας δυνάμεις, ἀς ὄλθωσιν αὐτῷ ξηρὸς ἄρτος, ἐλαίαι, τυροί, ὀπωρικά καὶ τὰ παρόμοια, ἕτινα πορίζεται ἐκ τοῦ εὐτελοῦς ἡμερομισθίου, ὕπερ εἶναι ἀνεπαρκῆς νὰ συντηρήσῃ ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκογενεῖάν του. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ χρῆσις πολλὰκις φέρει τὴν κατάχρησιν καὶ καταλήγει εἰς τὴν συνήθη μέχρι μέθης οἰνοποσίαν καὶ ζυθοποσίαν, ἣτις ἐπιφέρει ὀλέθρια ἀποτελέσματα εἰς ἰδιώτας καὶ οἰκογενειάρχας κατὰ τῶν κακῶν ὅμως ταύτων ἐπιφέρει θεράπειαν αὐτῇ ἡ κοινωνία διὰ τῆς διδασκαλίας, διὰ τῆς ἐν τῷ σχολεῖν ἀγωγῆς, διὰ τοῦ συνετοῦ παραδείγματος τῶν σωφρόνων καὶ νηφαλίων πολιτῶν, καὶ διὰ τῆς συστάσεως ἑταιριῶν σκοποῦσθαι τὴν διάδοσιν ἠθικῶν ἀρχῶν εἰς τὰς κατωτάτας τάξεις τῆς κοινωνίας.

Ο ΑΓΙΟΣ ΠΑΙΑΣ

Ἐπὶ τῆς δυναστείας τοῦ Ἀχαάθ, οὗ ὁ ζυγὸς κατέστη βαρὺς καὶ ἀφόρητος ἐν Ἰουδαίᾳ, διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς λατρείας τοῦ θεοῦ τῶν φοινίκων Βάαλ καὶ τὴν περιφρόνησιν καὶ τοὺς διωγμοὺς τῆς ἰσραηλιτικῆς θρησκείας, ὁ προφήτης Ἰησοῦ ὁ θεοσεβὴς ἀντετάχθη εὐθόλμως κατ' αὐτῆς, στήλιτεὺς τὰς παρεκτροπὰς τοῦ βασιλεύοντος οἴκου καὶ προαπεύχων τὰ καταπατούμενα τοῦ λαοῦ δικαιώματα. Ἐκ τῶν προφητῶν, ὅτι τινες ἐν τῇ ἰουδαίᾳ κοινωνία ἐξεπροσώπησαν πάντοτε τὴν κατὰ τοῦ καθεστῶτος ἀντιπολίτευσιν, ἐναπέμνε μόνος αὐτός ἡ αἰμοχαρῆς τοῦ Ἀχαάθ σύζυγος εἶχεν ἤδη ἐξολοθρεύσει πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ τότε προφητεύσαντας, ἐπεδαψίλευε δ' ἀφ' ἑτέρου ἀφθόνους τιμὰς καὶ ἐν εὐνοίᾳ μεγάλη εἶχε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βάαλ. Ἀλλὰ τὸ κενὸν, ὕπερ ἡ καταστροφή τῶν προφητῶν κατέλειπεν, ἐπλήρωσεν ὁ ἔκτακτος ἀληθῶς ἀνὴρ αὐτός, ὅστις διὰ τοῦ θερμοῦ αὐτοῦ ζήλου ὕπερ ἀνορθώσεως τῆς πατρῴας θρησκείας, διὰ τῆς μισαλλοδοξίας, ὑφ' ἧς ἐνεφερείτο καὶ τοῦ ἀμειλίκτητου μίσους καὶ τῆς ὀμότητος, ἦν πρὸς τοὺς ἀσεβεῖς ἐδείκνυε, διὰ τοῦ ἀξέστατου καὶ εὐθαρροῦς χαρακτῆρός του, κατάρχων τύπον ἐντελεῖ θεολήπου Ἰουδαίου, κατάρχων νὰ συναπαίσιον περὶ ἑαυτὸν ἅπαν τὸ ἐθνικὸν στοιχεῖον καὶ νὰ ἐπιενέγκῃ τὴν κατάλυσιν τῆς λαομισθίου τυραννίδος.

Ἐνεκα τῆς σπουδαίας θέσεως ἦν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἱστορίᾳ κατέχει καὶ τῶν τελεσφόρων αὐτοῦ ὑπερ τῆς θρησκείας ἀγώνων, ὁ προφήτης Ἰησοῦ δὲν ἐδράνυε νὰ προσλάβῃ μυθικὸν τινὰ

χαρακτήρα. Καθ' ἣν ἐποχὴν συντάχθησαν αἱ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἱστορικαὶ βιβλίοι τῶν Βασιλειῶν, αἱ πλείστα τῶν εἰς αὐτὸν ἀναφερομένων εὐλαβῶν παραδόσεων εἶχον ἤδη διαπλασθῆ, μὴ ἐξαιρουμένης μὴδ' αὐτῆς τῆς προδήλως ὑστερωτέρας περὶ ἀναλήψεως τοῦ προφήτου εἰς οὐρανὸς ἐν ἔριματι πυρός. Αἱ τοιαῦται παραδόσεις ἀναπτυσσόμεναι βαθμηδὸν συνεταῦτίσθησαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων Ἰουδαίων μετὰ τῶν δοξασιῶν περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσοῦ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνομιζέτο ὅτι τοῦ Μεσοῦ προηγήθησεται ὁ Ἰλλίος ἐν τῷ κόσμῳ, οὕτως ἐξηγουμένης περικοπῆς τινος τοῦ προφήτου Μαλαχίου (δ', β'), ἢ ὅπως οἱ μὲν εὐαγγελιστῆ Ματθαῖος (ἰά, 14. ιζ', 11) καὶ Μάρκος (θ', 11) θεωροῦσιν ὡς προφητεῖαν περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰησοῦ, ἐνοούσαν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον διὰ τῆς ὀνομασίας τοῦ Ἰλλίου, τινὲς δὲ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας προσεπάθησαν ν' ἀποδείξωσιν ὡς ἀναφερομένην εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ. «Προφήται. . . τῆς δευτέρας (παρουσίας) πρόδρομον λέγουσι τὸν Ἰλλίον ἔσεσθαι», λέγει ὁ Χρυσόστομος. Ἐκ τούτου ἐν τοῖς ὕμνοις τοῖς ψαλλομένοις ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ τῇ εἰκοστῇ Ἰουλίου, ὅτε τελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ, ὁ προφήτης Ἰλλίος ἀποκαλεῖται «ὁ τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσεως θεῖος πρόδρομος», «ὁ δευτέρος πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ», προστίθεται δ' ὅτι ὠρίσθη αὐτῷ «μὴ ἰδεῖν τὸν θάνατον, ἕως ἂν κηρῶσῃ τὴν τῶν πάντων συντέλειαν.» Κατὰ δὲ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, ὃ ἐπιφανῆ ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ κόσμου συγχρόνως μετὰ τοῦ Ἀντιχρίστου, ἐξουδετερῶν οὕτω τὰ ἐκ τῆς παρουσίας τούτου κακά. Ἐν γένει δὲ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἐτάξεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἐξεχόντων προφητῶν καὶ ἁγίων ἐν τοῖς ὕμνοις ἐπικαλεῖται ἐπίγειος ἄγγελος καὶ οὐράνιος ἄνθρωπος, ὡς δ' ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἀναφέρει, «ἀνελήθη εἰς οὐρανὸς διότι «ὁ κόσμος οὐκ ἦν ἀντάξιός αὐτοῦ.»

Ὁ μυθικὸς τοῦ προφήτου Ἰλλίου χαρακτήρ ἀνεπτύχθη, ὡς εἶδος, μεγάλως ἐκ τῶν τοιούτων ἰδεῶν, ἐπὶ τέλος δὲ, προσλαβὼν πάντα σχεδὸν τὰ στοιχεία ἠλιακῆς ἢ τοῦ πυρὸς θεότητος, συνεταῦτίσθη πρὸς τὸν Ἰλλίον. Εἰς τοῦτο δ' οὐ μίαν συνέτεινον καὶ αἱ ἀπεικονίσεις τοῦ προφήτου, πρὸ πάντων δ' αἱ παριστάσεις τὴν εἰς οὐρανὸς ἀνάβασιν αὐτοῦ, εὐρισκόμεναι δ' ἰδίως ἐπὶ χριστιανικῶν σαρκωθῶν τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν εἰσέει ἠκάλεσεν ἡ πολυθεία καὶ ἠτο εὐκόλον ἐιδωλολατρικὰ δοξασίαι νὰ συγγωνεύωσι μετὰ χριστιανικῶν. Ὁ προφήτης Ἰλλίος ἀπεικονίζεται ἐν αὐταῖς ἀπαραλλάτως ὡς ὁ ἥλιος, τὸ δὲ τέτριππον αὐτοῦ ὡς τὸ τοῦ ἡλίου. Ἐν ἀπεικονίσει προσέτι τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ Ἰλλίος παρίσταναι τὸν ἥλιον, καὶ ὁ Μω-

σῆς τὴν σελήνην, ὡς τοῦτο προδήλως καταδεικνύεται ἐκ πολλῶν συμβολικῶν εἰκόνων τῆς Μεταμορφώσεως, εἰς τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ χρόνους ἀνερχομένων, ἐν αἷς δὲ μὲν Χριστὸς παρίσταται διὰ σταυροῦ, τὸν δὲ Μωσῆν ἀντικαθίστησιν εἰκὼν μὴ τῶν φάσεων τῆς σελήνης ἢ τὸ λατινικὸν αὐτῆς ὄνομα Luna, καὶ τὸν Ἡλίον ἥλιος ἢ ἡ λέξις Sol (ἥλιος). Τῶν τοιούτων παραστάσεων τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἐξήγησιν δ κ. Αἰμίλιος Βυροῦφ εὐρίσκει ἐν τῇ Ἰνδικῇ θρησκείᾳ ἐν τῇ ἱερᾷ βιβλίῳ Βέδα πολλοὶ ὕμνοι παριστάσιν τὸν θεὸν τοῦ πυρὸς Agni μεταμορφούμενον ἐπὶ βωμοῦ ἢ ἐπὶ λόφου ἐν μέσῳ αὐτῶν δύο μεγάλων αὐτοῦ συγγενῶν, τοῦ ἡλίου δῆλον ὅτι καὶ τῆς σελήνης (μῆς ἢ μᾶσα σανακριτιστῆ), ἐπισκοτιζόντα δὲ διὰ τῆς λάμψεός του τὴν λάμπιν εἰκόνων.

Ἐκ τῆς τοιαύτης ἀναλογίας τῶν συμβόλων καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ προφήτου Ἰλλίου καὶ ἐκ τῆς ὁμοιότητος τοῦ νόμου, τὰ ἱερά τῶ ἡλίου ἀντικατέστησαν παρὰ τοῖς ἐκχριστιανισθεῖσιν Ἑλλησιν ἐκκλησίαι πρὸς τιμὴν τοῦ ἀγίου Ἰλλίου, οὗ ἡ μνήμη τελεῖται τῇ εἰκοστῇ Ἰουλίου, ἐν ᾧ ἄρξ ἤλθον ὅτι τοῦ ἔτους προσφορωτάτη πρὸς λατρείαν ἠλιακῆς θεότητος, τῶν ἀκτίων τοῦ ἡλίου τότε ἐκπαυουσῶν πλείονα θερμότητα καὶ φῶς. Αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρεων, αἵτινες τὸ πάλαι ἀφιερῶντο εἰς ἠλιακὰς θεότητας καὶ ἰδίως τῷ Ἰλλίῳ, εἰσὶ νῦν ἱερά τῷ προφήτῃ Ἰλλίῳ οὐδ' ὑπάρχει κορυφὴ ὄρους, μὴ ἔχουσα παρεκκλήσιον καθιερωμένον τῇ μνήμῃ αὐτοῦ. Τὸ γνωστότατον δὲ καὶ ἐπισημότερον μέρος, ἔνθα ἡ τοῦ ἀγίου τούτου προσκύνησις ἀντικατέστησεν τὴν λατρείαν τοῦ ἡλίου, εἶνε τὸ ὄρος τῆς λακωνικῆς Ταυγετον, Ἰλλίος μετανομασθέν.

Ταυγετον τὸν ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ Σπαρτιῶται καὶ μακροτὸν τὸν λέγουσιν Ἰλλίον οἱ Μανιάται, ὡς λέγει ὁ Μανιάτης ποιητῆς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος Νικήτας Νησάκης. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ ἦν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἱερὸν Ἰλλίου, εἰς ὃν ἔθουον ἵππους, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πausanίου νῦν δ' ὑπάρχει ἐκκλησιδίων τι πρὸς τιμὴν τοῦ ἀγίου ἡλίου, καὶ κατὰ τὴν ἐορτὴν αὐτοῦ προσκυνεῖται μετὰ κόπου ἀναρριχόμενοι μέχρι τῆς κορυφῆς, προσφέρουσι σωρείας λιθάνου, εἰς αἷς ἐμβάλλουσι πῦρ, πελυπηθηθεῖς πυρὰς οὕτω σχηματίζοντες, ἀνακαλοῦσας τὸν ἀρχαῖον τρόπον τῆς λατρείας τῶν ἠλιακῶν θεοτήτων.

Κατὰ τινὰ παράδοσιν ὁ ἅγιος Ἰλλίος θεωρεῖται κύριος τῆς βροχῆς καὶ δαιμόνων ἐπι ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀφίρωνται δ' αὐτῷ τὰ ὑψηλὰ μέρη, διότι ἐκεῖ νομίζουσιν ἢτι συνήθως ἐνδιατάται καὶ ἐκεῖθεν εὐκολώτερον δύναται νὰ ἐξαποστείλῃ βροχὴν ὀσμῆς οἱ πιστοὶ μετὰ συντριβῆς ἱερατοῦσιν αὐτόν. Καὶ ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τὸν μεσαιῶνα

και εν Σερβία ο Άγιος Ηλίας θεωρείτο κύριος της βροχής και λιτανείας έποιοον αυτόν εν άνομβρίαις προηλθε δ' άναμφιβόλως ή τοιαύτη δοξασία εκ των εν τή Παλαιή Διαθήκη ιστορουμένων περι ζηρασίας και ύετων τή διαταγή του Προφήτου τούτου άποστελλομένων επί τήν γήν. Έπεκράτει δ' όμοίως και παρά τοις Βυζαντινοίς, ως καταδεικνύει χειρόγραφόν τι εν τή βιβλιοθήκη τής εν Δέσβω μονής του Λειμώνος κατακειμένου, άναγράφον δε τας περι των φυσικών φαινομένων ιδέας αυτών. Έκ του περιεργότατου και υπό πολλὰς έπόψεις άρκούντως ενδιαφέροντος χειρογράφου τούτου άποσπώμεν τήν έπομένην περικοπήν, εν ή, εκτός τής εν λόγω δοξασίας, εκτίθενται και τινες άλλαι συναφείς προλήψεις:

« Έπιφάνιος είπεν: Άρα αληθεύουσιν οι λέγοντες ότι ο προφήτης Ηλίας έστιν εν τω άρματι θρονών και άστράπτων εν ταις νεφέλαις και ότι δράκοντα διάκει; »

« Ανδρέας. Μή γένοιτο! Έσχάτως ανοίας πουτό έστι και ακοή παραδέξασθαι, άνθρωποι φρενοβλαβείς, εκ οικείας διανοίας ταύτα συνεγράψαντο, ωςπερ ότι και στρουθία ο Χριστός, ενόπιον των Ιουδαίων εκ πηλού διέπλαττεν, εις τόν άέρα επέριπτε και επέταντο και χειμών άλευρος έχρημάτιζεν, ωςπερ γάρ ταύτα έστι ψεύδος, ούτω και αυτά ψεύδος καθεστήκασι και όποσα οι αίρετικοί νοθεύσαντες άλλόκοτα έδογματίσαν. . . »

« Ηλίας ούν εις τοὺς οὐρανοὺς οὐκ ανέβη, μή γένοιτο οὕτε ἐπὶ ἄρματος καθίσταται ἄρματι δὲ ἔχει ἐπὶ τοῦ νεοῦ, τοῦ παρακαλεῖν τὸν Θεόν, ὅπως ἐν καιρῷ ἀνύδρω δώσῃ τῆ γῆ νετόν. . . »

« Ζῆ τοῖνον ὁ Ηλίας και έστιν επί τής γῆς, κὰν μήδεις ὁ γνωρίζων αυτόν, ζῆ δὲ και ὁ Ένωχ και μέσω πολλῶν άποστρέφεται και ουδεις είναι ὁ γνωρίζων αυτόν. Ζῆ δὲ και ὁ Ιωάννης, και έστιν εις τόν κόσμον ωςπερ μαργαρίτης, εν μέσω τοῦ θορύβου, άφειδεις τοῦ εἶναι εν σαρκι αντίπρόσωπος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἰλάσκεσθαι ἡμῶν τὰς άμαρτίας. »

N. P. Ποιητής.

ΛΥΣΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΙΩΝ

Σαρδάνιος ή Σαρδάνιος γέλωσ και Σαρδάνιον ή Σαρδόνιον γέλων.

Ότι ή παροιμιάδης αυτή έκφρασις εδῆλου γέλωτα σαρκαστικῶν και χλευαστικῶν αποδέχονται οι παραδεχόμενοι τήν άρχήν τής λέξεως

1. Νῦν ὁ λαός δοξάζει περὶ τῆς θρονότης οὗ προέρχεται ἐκ τοῦ θορύβου ὃν ποιοῦσιν οἱ νεκροὶ διώκοντες ἀλλήλους: ὁμοίως οἱ Πυθαγόρειοι, κατὰ Ἰωάννην τὸν Αὐτῶν, ἀπέδιδον τὸν κερανὸν εἰς συμπλοκῆν τῶν δαιμόνων ἐν τῷ αἵθρι. Ἀνάλογος εἶναι και ἡ τέτρα τῶν Πυθαγορείων δοξασία περὶ σεϊσμοῦ, ὃν, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἀλιανός, «γενεαλόγουν οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ σῆνοδον τευνεῖτων.» Τὴν δὲ ἰδέαν τῶν Βυζαντιῶν ὅτι ὁ κερανὸς διώκει δράκοντα, ἀναφέρει και πῶλεμει Ἰωάννης ὁ Ἀκαμάκηος.

Σαρδάνιος εκ του σαρδάνι, ανοίγειν το στόμα, εξ ου ο παρακειμένος σάσηρα, και η μεταχή σεσηρῶς, ο χλευαστικῶς γελῶν. Έντεϋθεν το ρῆμα σεσηρῆται εϋρηται μετα του χλευάζειν, το του; οδούτας φαίνειν επί διακομώδησει κατά τον φῶτιον και σέσηρε, γελά δολιῶς, κατά τον Πισόχιον. Τήν αυτήν γνώμην έχει και ο Εὐστάθιος παράγων τὸν Σαρδάνιον γέλωτα εκ του σεσηρῆται τοις οδοῦσι, η άκροις χεῖλεσι. Έκ του σαρδάνι παρῆται το ρῆμα σαρδάνίζειν, τούτεστι μετα πικρίας γελῶν, σαρκάζειν.

Άλλ' επειδή φέρεται η παροιμία και άλλως, λέγεται δῆλα δὲ και γέλωσ Σαρδόνιος, οι άρχαιοι διάφορον ἐξήνεγκον περὶ τούτου γνώμην. Κατά τὸν Ἁλεξανδρίνον, τὸν παροιμιογράφον Αἰσχύλον, ή παροιμία ἔσχει άρχήν εκ τινος άήθους και ώμοιότητος συνηθείας, οὔσης εν χρήσει παρὰ τοις κατοίκους τής νήσου Σαρδοῦς. Οι Σαρδοῖοι είχαν παραλαβόντες παρὰ τῶν Καρχηδονίων, ὃν ἦσαν ἄποικοι, τήν απανθρωποτάτην τῶν συνηθειῶν, να θύωσι τῷ Κρόνῳ τοὺς ὑπὲρ τὰ ἔθδομήκοντα ἔτη γεγονότας γονεῖς αυτών, και τούτο ποιοῦντες ἐγέλων και ἠσπάζοντο ἀλλήλους. Κατά τὸν Αἰσχύλον λοιπόν τούτον τὸν γραμματικὸν ὁ προσποίητος και οὐχι ἐξ εἰλικρινείας γιγνόμενος γέλωσ Σαρδόνιος ἐκλήθη. Πρὸς τήν γνώμην ταύτην τοῦ Αἰσχύλου συμφωνοῦσι και ἄλλοι τῶν παλαιῶν, ὡς Γρηγόριος ὁ Κόπριος, ο Ήσύχιος, ὁ Σχολιαστῆς τῆς Ὀδυσσεύς και ἄλλοι.

Κατά τὸν γραμματικὸν Τιμαίον οἱ τῆς νήσου Σαρδοῦς κάτοικοι ἰστώντες τοὺς γονεῖς αυτῶν παρὰ τοὺς βόθρους, εις οὖς ἐμελλον να ρίψωσιν αυτοὺς, ἔπαιον δια ροπάλιον και ὕστερον ἐαρήμνιζον. Οι γονεῖς οὕτως ἀποθνήσκοντες ἐγέλων! Τήν γνώμην ταύτην τοῦ Τιμαίου ἐκτίθησιν ὁ σχολιαστῆς τοῦ Πλάτωνος. Τοῦ ἔθους τούτου μνημονεύει και ὁ Αἰλιανός. Κλείταρχος ὁ ἱστοριογράφος ἀποδίδωσι μὲν τήν άρχήν τῆς παροιμῖαδος ταύτης φράσεως οὐχι εις τοὺς Σαρδοῖους, ἀλλ' εις τοὺς Φοίνικας και Καρχηδονίους, εἴτινες ἔλειον τὰ τέκνα αυτῶν τῷ Κρόνῳ εν καιροίς δυστυχίας, ἐξηγεῖται ὁμως τήν λέξιν φυσικώτερον. Κατ' αυτὸν δὲλα δὲ ή φλδξ συνείλε τα μέλη και το στόμα ἐφαίνετο σεσηρῶς, τούτεστιν ανοικτὸν και χάσκον, παροιμῶως πρὸς τοὺς γελῶντας.

Ότι δὲ ή παροιμία δὲν φαίνεται ληφθεῖσα εκ του παρὰ Σαρδοῖοις ἔθιμου τοῦ φονεύειν τοὺς γονεῖς, γίνετ αι πιστευτὸν, νομίζομεν, ἐὰν ἐνθυμηθώμεν, ὅτι τὸ ἄγριον και ἀπάνθρωπον ἔθιμον τοῦ φονεύειν τοὺς γεγηρακότας γονεῖς ὑπῆρχε και παρ' ἄλλοις λαοῖς. Οὕτω κατὰ Αἰλιανὸν οἱ Δερβίται ή Δέρβηκες, λαὸς Συθικῆς, τοὺς ὑπὲρ τὰ ἔθδομήκοντα ἔτη γεγονότας, εἰ μὲν ἦσαν ἄνδρες ἔθουον, εἰ δὲ γυναῖκες ἀπρηγνόνιζον. Και οἱ Μεσσαγῆται και Τιθῆρηνοι τὸ αυτὸ ἐπραττον κατὰ τὸν Πορφύριον. Και ἄλλοι δὲ λαοὶ κατὰ τὸν Εὐσέβιον τοιαύτην εἶχον συνήθειαν. Ἐδὲ δὲ

περιεργότατον εἶνε ὅτι και εν τῇ νήσω Κέα (Τζιάς) οἱ γέροντες ἐλάμβανον κώνειον. Τίνος λοιπόν ἔνεκα ή παροιμία ἐλήθη εκ τῶν κατοίκων τῆς Σαρδοῦς και οὐχι ἐξ ἄλλου τινος ἔθνους; Έντεϋθεν ἴσως ἄλλοι λαβόντες τὸ ἐνδοσιμον ὑπετόπασαν, ὅτι ή παροιμία ἐλήθη εκ τινος χόρτου, φουμένου εν τῇ νήσω τῶν Σαρδῶν. Οὕτως ὁ διάσημος παροιμιογράφος Δούκιος ή Δουκίλιος ὁ Ταρρατός ἀπέδεδεκε τήν γνώμην, ὅτι οἱ γευσάμενοι τοῦ φυτοῦ ἐκείνου ἀπέθνησκον μετὰ σπασμοῦ και γέλωτος. Ἦτο δὲ τὸ χόρτον ἐκείνο ἡδὺ, σελίνῳ ἐμφερές, ὡς ἀναφέρουσιν ὁ Σουίδα, ὁ Ήσύχιος, ὁ Φῶτιος και ἄλλοι.

Έν τῇ Δύσει φαίνονται ἀσπαζόμενοι τήν γνώμην, ὅτι ὁ Σαρδάνιος γέλωσ παρήγετο εκ του φυτοῦ. Οὕτως ὁ Σαλβιανός ὁ τῆς Μασσαλίας πρεσβύτερος παραβάλλει τὸν ῥωμαϊκὸν λαὸν πρὸς τοὺς γευσάμενοὺς τῆς σαρδονίου βοτάνης. Πρὸς τοὺς γευσάμενοὺς τῆς βοτάνης ταύτης παραβάλλουσι τοὺς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αυτῶν και ἄλλοι.

Έξ ὧν παρεθέσαμεν πειθόμεθα ἀδιστακτως, ὅτι ὁ Σαρδάνιος ή Σαρδόνιος γέλωσ δὲν προήλθεν οὔτε εκ τοῦ σκληροῦ και ἀπανθρώπου ἔθιμου τοῦ φονεύειν τοὺς γεγηρακότας, οὔτε εκ τῆς εν Σαρδοῖοι φουμένης βοτάνης, ἀλλ' εκ του τρόπου, κατ' ὃν οἱ γελῶντες γελῶσι, και οὐδὲν ἄλλο ἐμφαίνοντα ή τὸν σαρκαστικώτατον και πικρίας γέμοντα γέλωτα.

ΚΩΝΣΤ. ΝΕΣΤΟΡΙΔΗΣ.

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ποία ή δύναμις τής συστατικῆς επιστολῆς! Δευκαλόνοι δλους τοὺς δρόμους, χορηγεί ἕλας τὰς θέσεις, και θέτει εις κίνησιν ὅλον τὸν κόσμον ὑπὲρ ἐκείνου, τὸν ὅποιον ή καλή του τύχη ἐξησφάλισεν ἄπαξ μετὰ τοῦ Ουαμάσιον τούτο περιπατοῦν.

Συστατικῆ ἑπιστολῆ! ὄνειρον γοητευτικόν, ἐπὶ τῶν πτερόγων τοῦ ὀποιοῦ ἑταξειδεύσαμεν βεβαία ὄλοι μας.

Τίς δὲν ἐζήτησε μιαν συστατικὴν ἐπιστολήν; Τίς, ἀφ' οὗ τήν ἀπέκτησε—και αποκτάται εύκολώτατα, διότι δύναται να γράψη τις αυτὴν μετῶσον δλίγην και διαπάνην και εὐθύνην!—δὲν ἐνόμισεν ἑτοιμον τὸ στάδιόν του, ἐξησφαλίσμενον τὸ μέλλον του!

Ἡ Κ^α Σιμιάνη, ή ἀξία τῆς Κ^α Σεβινιῆ ἐγγονῆ, ἐπικρίνει θεωρητικῶς ἄμα και ἐμπράκτως τὰς συστατικὰς ἐπιστολάς, δι' ἰδίας αὐτῆς χαριεσάτης συστατικῆς, ἐχούσης ὡς ἐξῆς: «Κύριε, —γράφει ἐπιστέλλουσα πρὸς ἰσχυρὸν τινα τῆς ἡμέρας, —μή λείψετε, ἄμα λαβόντες τήν παρούσάν μου, να διορίσητε εις θέσιν τινά τὸ πρόσωπον, οὗ τινος τὴν σημείωσιν εὕρισκετε ἐσώκλειστον ἐνταῦθα. Τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου τούτου εἶνε σθευόμενον, ἀλλὰ τούτο δὲν σημαίνει τίποτε! μή λείψετε

ἀπὸ τοῦ να εἰσκούσητε τὴν αἴτησίν του, διότι πρόκειται περὶ νεανίου ὠραισιτάτου. Οὔτε τὸν εἶδα ποτὲ οὔτε τὸν ἐγνώρισά μού συσταίνεται δὲ ἀπὸ πρόσωπον, τὸ ὅποιον οὐδέποτε εἶδα οὐδ' ἐγνώρισά, πάντα δὲ ταύτα μοι ἀνετέθησαν ὑπὸ τοῦ ἄδβα τοῦ Σαίντ-Ἄνδρῶλ, ἐξαδέλφου μου πρώτου. Κάριν λοιπόν τοῦ ἐξαδέλφου μου τούτου σῶς παρακαλῶ να μοι γράψητε σπουδαίως εις ἀπάντησιν ὅτι, τι σῶς ζήτῶ εἶνε ἀδύνατον, διὰ να δυνηθῶ να ἐπιδείξω και ἀναγνώσω πρὸς αυτὸν τὴν ἐπιστολήν σας.»

Πόσαι ἔκτοτε συστατικαὶ ἐπιστολαὶ δὲν ἐχόθησαν εις τὸν ἴδιον τόπον, εν τῷ τυπικῷ τούτῳ κόσμῳ!

Όσάκις ὁ μέγας γεωμέτρης Λαπλάς διηγείτο τὰς ἀρχὰς τοῦ σταδίου του εν Παρισίοις, οὐδέποτε παρέλειπε τὴ ἐξῆς ἀνέκδοτον:

«Εἶχα ἀναχωρῆσαι ἀπὸ τῆ χωρίον μου μετὰ πολλὰς συστατικὰς πρὸς τὸν διάσημον Δαλεμβέρτ, ὅστις τότε ἦτο ή Πυθία τοῦ σοφοῦ κόσμου. Ἁλλ' εις μάτην ἀπέθησαν ὄλαι αἱ προσπάθειαι μου να παρουσιασθῶ πρὸς αυτόν. Ἡ ἰθὺα ἦτο πάντοτε κλεισθ δι' ἐμε, ἀν και εἶχα κατορθῶσαι να ἐπιδοθῶσι πρὸς αυτόν αἱ παντοδύναμοι ἐκεῖναι συστατικαὶ, εἴτινες ἐμελλον να ἑλύσωσι πρὸς ἐμε ὅλην τὴν εὐνοϊαν και ὑπόληψιν τοῦ διασήμου ἀνδρός.»

Ἐφαντάσθην τότε να ἐπιστείλω πρὸς αυτόν ὀχι ἱκετευτικὴν ἐπιστολήν, ὀχι αἴτησιν ἀκρασεως, ἀλλ' ἐπιστολήν περὶ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῆς μηχανικῆς.

Τὴν ἐπαύριον ἔλαθον γραμμάτιον, διαλαμβάνον τὰ ἐξῆς:

«Κύριε, ἑλέπετε ὅτι πολλὰ ἔλιγον λαμβάνω οὔτ' ὄψιν τὰς συστατικὰς ἐπιστολάς, και οὐδὲ μίαν εἴχετε σεις ἀνάγην αυτῶν. Πολὸ καλλίτερα κατεστήσατε γνωστὸν τὸν εαυτὸν σας σεις ὡ ἴδιοις, και τούτο μοι ἀρκεῖ. Ἡ δημοστῆρικὸς μου σῶς ὀφείλεται. Ἐλθετε, σῶς περιμένω.»

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας διορίσθη καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν εις τὴν στρατιωτικὴν Σχολὴν —παρὰ τὰς συστατικὰς μου ἐπιστολάς. Μόλις ἦμην τότε δεκαεννέα ἐτῶν.»

**

ΜΥΘΟΙ

Ο ΤΣΙΝΤΣΙΚΑΣ ΚΑΙ Ο ΓΡΥΛΛΟΣ

Ήπε μὲν νύχτα ὁ Τσιντσικας τοῦ Γρῶλλου· Δὲν πῆς και ὁ καμμένος να ἡσυχάζης, Ποὺ ὄλοι κοιμῶνται, ἢ εἶσαι σὺ μόνος; Ὅπου περνήσ τῆ νύχτα τραγουδῶντας; Ἄσπετε, ἀσάτου τέκνο, ποὺ ἀσπιδεύεις Ἕνα πολύτιμον καιρὸ, ποὺ ἐμπόρησε Νὰ τὸν οικονομῆς γιὰ να κοιμᾶσαι; Ναι, λῆει ὁ Γρῶλλος, ἵσται κουβεντάεισ. Λίς τὴν ἀλήθειαν και θαυμάζω μόνον Πῶς, Τσιντσικας ἐσὺ, μιλεῖτε γιὰ γνώσιν, Γιὰ οικονομία καιροῦ, και γιὰ ἡσυχίαν! Δὲν εἶσαι σὺ ποὺ δημηρῆς στὸν ἵσται Ἐνὸ; πῶσαινο δένδρον, τρίζονεις

Τραγούδια βαρετά και δίχως τέλος ;
Και κουφαίνεις τούς κάμπους ; και αλαλιάζεις
Τούς ἐργάτες πού κάνουν τή δουλειά τους ;
Κ' ἐσπατάλῃς πάντα τὸν καιρὸ σου
Τραγουδώντας ἀμέριμνα ἄλη-μέρα ;
Πῶς ἴλλες τώρα ἀπάνου ὄχι τὸ κλαρί σου
Νὰ διδάξῃς ἡμᾶς σιωπῆ, ἡσυχία,
Οἰκονομία καιροῦ, φρόνησι, γνώσι ;
Ὡ, τσίνταικά μου ! και συμπάθησέ με,
Συμπάθησέ με, στὸ λέω πάλι, μὲ . . .
Θέλεις νάχῃς δικαίωμα νὰ ὀρμηνεύῃς ;
Κάνε σὺ πρῶτος ὅσα συμβουλεύεις .¹

ΛΑΠΘΕΙΑΙ

* * Ἡ ὁμόνοια προαπαιτεῖ αὐταπαρνησίαν,
προαπαιτεῖ ἐπιεικῆτησιν δημοσίου πνεύματος,
προϋποθέτει τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Γ'νῶθι σουτόν.
Ναι, ναι, χιλιάκις ναι, χωρὶς τοῦ Γ'νῶθι σουτόν,
ἡ ὁμόνοια ἀπομένει ἀπλοῦς λεξικογραφικὸς
διάκοσμος. (Σ. Ζαμπέλιος.)

* * Διατί δὲν ζητεῖς παρὰ τοῖς ὁμοίοις σου
τὰς ἀρετὰς αὐτῶν μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας,
μεθ' ἧς ἀνακαλύπτεις τὰς κακίας αὐτῶν ; Μαν-
θάνων νὰ ἐκτιμᾷς τὰς ἀρετὰς τῶν ἄλλων ἀνθρώ-
πων, θέλεις δυνηθῆ ν' ἀγαπήσῃς αὐτούς. Ἐν-
θυμούμενος δὲ ἐν τῇ πρὸς αὐτούς συμπεριφορᾷ
τὴν μερίδα τῶν ἐν αὐτοῖς ἀγαθῶν, θέλεις εὐκο-
λότερον συγχωρεῖ αὐτοῖς τὰς ἀδυναμίας των
καὶ ὑπομένει τὰ τέως λυποῦντά σε ἐλαττώματα
αὐτῶν. (Zschokke.)

* * Ὑπάρχουσι τρία εἶδη φίλων : ἐκεῖνοι τοὺς
ὁποίους βλέπομεν καθ' ἐκείνην, ἐκεῖνοι τοὺς ὁ-
ποίους βλέπομεν ἐνλοτε, καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους
καθόλου δὲν βλέπομεν. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἶ-
νε συχνότατα καὶ σταθερότεροι. (Arnould
Fremy.)

* * Οἱ κατασκευασταὶ τῶν προρρήσεων ἐκτυ-
λίσσουσι τὸ μέλλον κατὰ τὴν θέλησιν τῆς φαν-
τασίας των, οἱ ποιηταὶ διαθέτουσιν ἐπίσης τὸ
παρελθόν, ὁ δὲ τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ δη-
μοσιογράφοι περιγράφουσι τὸ παρὸν, δὲν διαφέ-
ρει καὶ ὅσως παρὰ πολὺ τῶν ἀνωτέρω.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ βίβλος τοῦ Πάρθου.

Μία μαγεύρισα πρὸς τὴν Κυρίαν της, ἡ ὁποία
τὴν ἀπέπεμψε.

— Τώρα ὅπου φεύγω, Κυρά, σὰς λέγω ὅτι τὸ
κλειδί τοῦ μαγεύριου πηγαίνει καὶ εἰς τὴν κλει-
δωνιά τοῦ ὑπογείου, ὅπου εἶναι τὰ χρυσιά.

Ἡ Κυρία μένει μὲ ἀνοικτὰ μάτια.

Πόρσιμα τῆς παίρας.

Ὅταν ὄφασμά τι φέρῃ ἐπιγεγραμμένην τὴν
λέξιν μα.λ.λ., ἐνλοτε περιέχει καὶ βαμβάκι. Ὅ-
ταν ὅμως ἔχῃ τὰς λέξεις καθαρό μα.λ.λ., τότε νὰ
ἴσῃ ἐξέθικτος ὅτι ἔχει καὶ βαμβάκι.

1. Α. Ανεκέρητος.

Ἰδιοκτήτης καὶ ἐνοικιαστής.

Κύριός τις ἐπισκέπτεται οἰκίαν διὰ νὰ τὴν ἐ-
νοικιάσῃ.

— Ἡ θεὰ δὲν μὲ ἀρέσει τόσον, λέγει.

— Καλὲ τί λέτε, Κύριε ! ἀνακράζει ὁ ἰδιο-
κτήτης. Δὲν βλέπετε ὅτι ἔχετε ἀποκάτω τὸν
σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου ;

— Τὸ εἶδα' ἀλλὰ δὲν βλέπω τί κερδίζω μὲ
αὐτό.

— Δὲν εἰξεύρετε τί διασκεδαστικὸν ποῦ εἶναι !
Βλέπει κανεὶς ὄλους ποῦ δὲν προφθαίνουσι τὸν
σιδηροδρόμον.

Ὁ ἀφηρημένος σοφός.

Εἶναι γνωστὸν πῶσον οἱ σοφοὶ καὶ ἰδίως οἱ μα-
θηματικοὶ εἶναι ἀφηρημένοι.

Ὁ Κ. Χ., εἰς τῶν ἀρίστων χημικῶν, ἀπέδειξεν
ἀρτίως διὰ μωριστὴν φορὰν τὴν ἀλήθειαν τοῦ
ἀξιώματος τούτου.

Ἐνῶ αὐτὸς ἐσχάτως ἔλειπεν εἰς ταξείδιον,
ἡ σύζυγός του ἀπέπεμψε τὴν θαλαμηπόλον καὶ
προσέλαβεν ἀντ' αὐτῆς ἄρρενα ὑπηρέτην.

Ὁ Κ. Χ. ἐπανῆλθε πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος,
ἀλλ' εἰσέτι δὲν ἐνόησε τὸν ἀλλαγὴν καὶ ἀνά πα-
σαν πρῶτον λέγει πρὸς τὸν ὑπηρέτην του :

— Μαρία, δός μου τὸ καπέ.λο.μου καὶ τὸ
βαβδί μου.

Πολυάσχαλοι ὑπηρετῶνται.

Ὁ ἐξῆς διάλογος ἐλάμβανεν ἐσχάτως χώραν
μεταξὺ τοῦ κυρίου Β*, ἐργαζομένου εἰς τὸ σπου-
δαστήριόν του, καὶ τῶν δύο ὑπηρετῶν του, εὐρι-
σκομένων εἰς τὸν ἀντιθάλαμον.—Σὺ εἶσαι, Πέ-
τρε ; — Ναι, ἀθέντα.—Τί κάμνεις ; —Τίποτε,
ἀθέντα.—Καὶ σὺ, Ἰωάννη, αὐτοῦ εἶσαι ; —Μά-
λις, ἀθέντα.—Τί κάμνεις ; — Ἀθέντα βοηθῶ
τὸν Πέτρον.—Καλά ! ὅταν τελειώσῃτε ἔλατε
νὰ μοῦ δώσῃτε τὰ ὑποδήματά μου. Α.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Καθάρσις τῶν κρυσταλλίνων φιαλῶν.

Μετὰ μακρὰν χρῆσιν ἀπομένει ἐν ταῖς φιάλαις
ἐκ τοῦ πηγαιῖο ὕδατος ὑποστάθμητις δυσἀπό-
ξεστος λευκὴ, ἥτις οὔτε εἰς τὴν μετὰ κόνεως, ἄν-
θρακος ἢ σακχάρου ἀνατάραξιν ὑποχωρεῖ. Στα-
γόνες δὲ τινες ἀραιοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος ἐν ἀ-
καρεὶ καθαίρουσι τὴν φιάλην, μεθ' ἧς ἀποπλυνέ-
σθω δι' ἀφθόνου ὕδατος. Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα
ὅτι τὰ σάκχια, τὰ τόσον εὐχρηστα παρ' ἡμῶν
πρὸς καθάρσιν τῶν φιαλῶν, ἀποδοκιμάζονται,
διότι περιέχουσι σημαντικὴν ποσότητα ἀρσενι-
κοῦ, ἐπίτηδες διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς σφαιρικῆς
μορφῆς προστιθεμένου ὁπόταν δὲ μείνωσιν ἐν
ταῖς φιάλαις, καὶ μάλιστα εἰς ἐπαφὴν μετὰ δια-
λυτικῶν τοῦ μολύβδου καὶ τοῦ ἀρσενικοῦ ὑγρῶν,
ἐπιφέρουσι δηλητηριάσεις.

ΑΘΗΝΗΣ.—ΤΥΠΟΣ ΚΑΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΡΓΑΤΕΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 4^α